

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
PREFEKTI I QARKUT SHKODER

Nr. 573/ Prot.

Shkodër, më 11.08.2025

BASHKIA FUSHË - ARRËZ	
Nr. 2805	prot. D. 15.7.25
Ref:	K. 24.11.3

Lënda: Mbi Vendimin e Këshillit të Bashkisë Fushë Arrëz Nr.30, datë 27.08.2025.

KËSHILLI BASHKIAK FUSHË ARRËZ

Prefekti përcaktuar në dispozitat e ligjit Nr.107/2016 "Për Prefektin e Qarkut", neni 8 germa a, neni 16, Urdhërit të Kryeministrit Nr.21, datë 5.02.2025 "Për detyrat e administratës së Prefektit të Qarkut", të Urdhërit të MB Nr. 39, datë 20.02.2025 "*Për miratimin e rregullores së brendshme për organizimin dhe funksionimin e Institucionit të Prefektit të Qarkut*", si dhe aneksin I "Rregullat për procedurat e verifikimit dhe kontrollin nga Prefekti i Qarkut", ligjit Nr.139/2015 "Për Vetëqeverisjen Vendore" i ndryshuar, neni 18, neni 23/10, neni 54/k, neni 55/3, neni 64 germa c, neni 12, 13 i ligjit nr.10463/2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve" i përditësuar, Urdhërit të Prefektit për delegim Nr.62, datë 28.08.2025, shqyrtoi Vendimin e Këshillit Bashkiak Fushë Arrëz Nr.30, datë 27.08.2025 "*Mbi miratimin e planit vendor të menaxhimit të mbetjeve të Bashkisë Fushë Arrëz për 2025-2030, akt që revokon VKB Fushë Arrëz nr.37/2020 sipas dokumentacionit të sekretarit të KB*".

Për sa trajtuar, referuar Urdhërit të Prefektit për delegim Nr.62, datë 28.08.2025, ju autorizohet të procedohet.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin,

PREFEKTI

Majlinda ANGONI

NË MUNGESË DHE DELEGIM

NËNPREFEKTI

Hysen HYSAJ

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA FUSHË-ARRËZ
KËSHILLI BASHKIAK

Nr. 2658 prot.

Fushë-Arrëz, më 2.09.2025

VENDIM

Nr. 30, datë 27.08.2025

“PËR

MIRATIMIN E PLANIT LOKAL TË MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE TË NGURTA URBANE NË BASHKINË FUSHË-ARRËZ 2025-2030”

Në zbatim të Ligjit nr. 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore” i ndryshuar; ligjit nr. 10463, datë 22.09.2011 “Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve”, i ndryshuar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013, ligjit nr. 9537, datë 18.05.2006, “Për Menaxhimin e Mbetjeve të Rrezikshme”, ligjit nr. 10431, datë 09.06.2011, “Për Mbrojtjen e Mjedisit”, i ndryshuar, Udhëzimit nr. 1738, datë 12.03.2015, “Për Kriteret e Studim Projektimit për Rehabilitimin e Vendepozitimeve të mbetjeve të Ngurta Urbane, si dhe Ndërtimin e landfillleve apo Impianteve të trajtimit të Mbetjeve të Ngurta Urbane”, **Këshilli i Bashkisë në mbledhjen e tij të datës 27.08.2025**, pasi shqyrtoi materialin e hartuar nga grupi i punës dhe dëgjoi shpjegimet e specialistëve të fushës përkatëse,

VENDOSI

1. Të miratojë Planin Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane në Bashkinë Fushë-Arrëz 2025-2030 sipas Planit bashkëlidhur.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohet ngarkohet Drejtoria e Shërbimeve Publike dhe sektorët e tjerë ndërveprues.
3. Ky vendim u zbardh me datë 2.09.2025 dhe hy në fuqi 10 ditë pas shpalljes publike sipas pikës 6, neni 55 të Ligjit 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore”, i ndryshuar.

Vendimi u miratua nga Këshilli Bashkiak Fushë-Arrëz me:

10 vota pro

0 vota kundër

0 vota abstenim

SEKRETAR

Naze SELIMAJ

KRYETAR

Nikolin BARDHOKU

**REPUBLIKA E SHQIPERISË
BASHKIA FUSHË-ARRËZ
KËSHILLI I BASHKISË**

**Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të
Ngurta Urbane
Bashkia Fushë-Arrëz
2025-2030**

Përgatitur nga: Mikel QAFA
Pashk PRENDI
Saimir LLESHI
Dod PEPA
Dritan LIKA
Vilson PRENGA

MIRATUAR ME VENDIMIN E KËSHILLIT TË BASHKISË NR 30 DATË 27, 08 2025

20 Gusht, 2025

TABELA PËRMBAJTJES

I.	HYRJJE.....	6
1.1	N-VALLA PER PARTIMIN E PLAA T LOKAL TE MENAXHIMIT E INTEGRUAR TE MBETJEVE TE NGURTA URGJENTE.....	6
1.2	PLANIMI I PLIMINU NE BASHKINE FUSHË ARREZ.....	6
II.	POLITIKA KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR ASPEKTET LIGJORE DHE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIN E MBETJEVE.....	7
2.1	POLITIKAT KOMBËTARE DHE PRINCIPET BAZE TE MENAXHIMIT E MBETJEVE.....	7
2.2	ASPEKTET INSTITUCIONALE TE MENAXHIMIT E MBETJEVE.....	9
2.2.1	Organizimi në nivel qendror.....	9
2.2.2	Organizimi në nivel lokal.....	10
2.3	INFORMACION PERSHITHJE MBILEGJISLACIONIN.....	11
2.4	INSTRUMENTAT PER MENAXHIMIN E INTEGRUAR TE MBETJEVE NE NIVEL VENDOR.....	12
2.5	KLADRI LIGJOR NE LLOJIC ME KONCEPIN E STANDARDIT MINIMAL PER OPERIMIN E SHERRIMIT TE MENAXHIMIT E MBETJEVE NGA KUSITË VENDOR.....	13
III.	PERSHKRIMI I SITUATËS SË PËRGJITHSHME.....	16
3.1	PROFIL I BASHKIS.....	16
3.1.1	Të dhëta demografike.....	17
3.1.2	Karakteristikat social ekonomike.....	18
3.2	ASPEKTE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIN E MBETJEVE NE BASHKINI SHINDER.....	19
3.3	ASPEKTET E TËNIES NE MENAXHIMIN E MBETJEVE NE BASHKINE FUSHË ARREZ.....	19
3.3.1	Depozitimi i mbetjeve.....	22
IV.	ASPEKTET FINANCIARE NE MENAXHIMIN E MBETURINAVE.....	22
4.1	KOSHTO E PLOTË E SHËRIMIT E MENAXHIMIT TE MBETURINAVE.....	22
4.2	SISTEMI TARRAVE TE MENAXHIMIT E MBETJEVE.....	23
V.	INDIKATORËT E PERFORMANCËS.....	25
VI.	PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE.....	28
6.1	VIZION.....	28
6.2	OBJEKTIVAT.....	29
6.2.1	Rrymat e mbetjeve, objekti i planit.....	33
6.2.2	Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit.....	33
4.3	SHËRIMIN E MENAXHIMIT TE MBETJEVE.....	34
4.3.1	Shërbimet e pastrimit të rrugëve.....	34
4.3.2	Grupbulimi dhe transporti i mbetjeve.....	35
4.3.3	Trajtimi dhe depozitimi përfundimtar i mbetjeve.....	37
4.3.4	Minimizimi i mbetjeve.....	37
4.4	MENAXHIMI I MBETJEVE VOLUMINOZE DHE MUFRTIMORE.....	40
4.5	SKENARET E PROPOZUAR PER SHËRIMIN E MENAXHIMIT TE MBETJEVE.....	41
4.6	KRAHASIMI I KOSTOVE TE SKENARAVE TE PROPOZUAR ME SKENARIN BAZË.....	50
4.7	POLITIKA E VELLIMIT TE KOSTOS NGA TË ARDHURA NGA TARRAT E PASTRIMIT.....	51
4.7.1	Metadologji për mbulimin e koston.....	51
4.7.2	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit për Skenarin 1&1 të menaxhimit të mbetjeve.....	52
V.	PLANIFIKIMI I FUSHATAVE TË NDËRGJEGJËSIMIT DHE INFORMIMIT TË KOMUNITETIT.....	61
VI.	RISHIKIMI I PLANIT.....	63
6.1	MONITORIMI I PLANIT.....	63

Tabela 7 Mjetet teknologjike për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve	22
Tabela 8 Shpenzimet e shërbimit për vitin 2019 dhe kosto e shërbimit për vitin 2020	23
Tabela 9 Niveli i tarifave të pastrimit në Bashkinë Fushë-Arrëz.....	24
Tabela 10 Mbulimi i koston nga të ardhurat e tarifave	24
Tabela 11 Planifikimi dhe realizimi i të ardhurave për vitin 2019.....	25
Tabela 12 Indikatorët e performancës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë-Arrëz.....	27
Tabela 13 Të dhënat teknike për Skenarin I të menaxhimit të mbetjeve.....	42
Tabela 14 Kalendar i lëvizjeve të mjeteve teknologjike për Skenarin I – Bashki Fushë-Arrëz	43
Tabela 15 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I.....	47
Tabela 16 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I.....	47
Tabela 17 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I.....	48
Tabela 18 Përmbledhje e kostove të Skenarit I.....	48
Tabela 19 Kosto e shërbimit për Skenarin II	50
Tabela 20 Tabelë përmbledhëse e koston totale operacionale dhe të investimit për Skenarin II.....	50
Tabela 21 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e koston aktuale për në skenarin I	56
Tabela 22 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I.....	57
Tabela 23 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga BV dhe BM për Skenarin I	60
Tabela 24 Të ardhurat dhe mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit	61
Tabela 25 Model të raportimi ditor për gjendjen e PGM.....	66
Tabela 26 Pjesëmarrja e sektorit privat në administrimin e mbetjeve urbane	68
Tabela 15 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I.....	86
Tabela 16 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I.....	86
Tabela 17 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I.....	87
Tabela 18 Përmbledhje e kostove të Skenarit I.....	87
Tabela 21 Planifikimi i të ardhurave dhe nivelit të tarifave nga rritja e koston aktuale për në skenarin I	89
Tabela 22 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I.....	90
Tabela 23 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga BV dhe BM për Skenarin I	93
Tabela 24 Të ardhurat dhe mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit	94

Në fazën e parë të projektit u themelua grupi i punës me përfaqësues nga stafi i bashkisë, ekspertët dhe përfaqësuesdhe Pika Fokale e Rajonale e projektit BtF. Ata ishin pjesë e zhvillimit të Planit që në fillimet e tij duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet qëjanë ekonomikisht të mundshme me buxhetin që ka në dispozicion bashkia, dhe të pranueshme nga ana mjedisore me ndikimet minimale në mjedis dhe në përputhje me politikat dhe legjislacionin mjedisor në fuqi. Çdo etapë e këtij plani, duke përfshirë prioritetet e bashkisë, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore u diskutuan dhe u ranë dakort gjatë takimeve të grupit të punës.

Në hapa të ndryshëm të hartimit të planit, grupi i punës organizoi seanca diskutimi dhe konsultimi me përfaqësuesit kryesorë të bashkisë. Procesi i konsultimit, i cili çoi në punën e ngushtë midis aktorëve, duke rakorduar në ato që i nevojiten bashkisë, duke ofruar mundësi për komente apo diskutime të ndryshme. Përfaqësuesit e Bashkisë Fushë Arrëzkanë asistuar gjatë zhvillimit të punës përmes sistemit online dhe kanë dhënë asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e gjendjes ekzistuese të ofrimit të shërbimit në të gjithë territorin e bashkisë së madhe.

II. POLITIKA KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR ASPEKTET LIGJORE DHE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIN E MBETJEVE

2.1 Politikat kombëtare dhe principet bazë të menaxhimit të mbetjeve

Qeveria Shqiptare miratoi me VKM nr. 418, datë 27.05.2020 „Dokumentine Politikave Strategjike dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve 2020-2035“. Ky dokument strategjik do t'i mundësojë njësive të qeverisjes vendore një mjet mjaft frytdhënës për t'i udhëhequr ata në mënyrë të duhur për hartimin e planeve të tyre lokale për menaxhimin e integruar të mbeturinave, duke u bazuar në 4 qëllime strategjike për periudhën 2020-2035:

- **QS1:** Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve, duke përmbushur parimet kryesore dhe kërkesat ligjore të planifikimit
- **QS2:** Përmirësimi dhe harmonizimi i kuadrit ligjor të menaxhimit të mbetjeve
- **QS3:** Financimi i qëndrueshëm i menaxhimit të mbetjeve
- **QS4:** Burimet njerëzore, ndërgjegjësimi dhe pjesëmarrja e popullatës në menaxhimin e mbetjeve

Ky dokument politik, në vetvete, siguron udhëzime strategjike për menaxhimin e mbetjeve, duke udhëhequr vendimmarrjen lokale drejt marrjes dhe zbatimit të një sistemi të qëndrueshëm të administrimit të mbetjeve. Dokumenti i Politikave Strategjike udhëzon njësitë e qeverisjes vendore për përcaktimin e objektivave të tyre specifike vendorë, të matshëm, realistë, të arritshëm, bazuar në situatën e tyre ekzistuese dhe standardin minimal të miratuar për menaxhimin e mbetjeve.

Strategjia, përmes përcaktimit të rëndësisë së standardit minimal të menaxhimit të mbetjeve në nivelin lokal (*grumbullimi 100% i mbetjeve në zonat urbane, transporti i sigurt dhe depozitimi i mbetjeve venddepozitimet e kontrolluara*), i ndjekur nga standardi ligjor (*mbledhja dhe trajtimi i diferencuar sipas rymave specifike të mbetjeve, përcaktuar në ligjin për menaxhimin e integruar të mbetjeve, ligji nr. 10463 datë 22.09.2011, i ndryshuar*), përcakton trajektoren që duhet të ndjekin njësitë vendore për menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve. Nisur nga kjo, NJQV-të udhëzohen të përmbushin, së pari, standardin minimal për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve dhe më pas të planifikojnë hapat për të përmbushur standardin ligjor.

Llogaritja e kostos së menaxhimit të mbetjeve për standardin minimal të shërbimit (modell didp), gjatë hartimit të planeve lokale për menaxhimin e mbetjeve, është një hap i detyrueshëm (VKM nr.319, datë 31.05.2018) për NJQV-të. Kjo kosto duhet të jetë e përballueshme nga tarifat e pastrimit, të cilat përcaktohen për të mbuluar koston e shërbimit të për standardin minimal. Për më tepër, bazuar në konceptin e përballueshmërisë, të përcaktuar në dokumentin e politikave strategjike dhe në ligjin për vetëqeverisjen lokale (2015), NJQV-të duhet të jenë të afta të përcaktojnë hapa cilësor të saktë për të kaluar nga standardi minimal i ofrimit të shërbimeve drejt një përmirësimi financiar të përballueshëm dhe të arritshëm të ofrimit të shërbimit.

2.2 Aspektete institucionale të menaxhimit të mbetjeve

2.2.1 Organizimi në nivel qendror

Aktorët kryesorë përgjegjës, në nivel kombëtar, në fushën e menaxhimit të mbetjeve janë Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale dhe Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

Bazuar në legjislacionin mjedisor në fuqi, **MTM** është institucioni i specializuar dhe përgjegjësi kryesor për hartimin e politikës së menaxhimit të mbetjeve; hartimin e legjislacionit, udhëzuesve dhe rregulloreve dhe zbatimin në nivel qendror me anë të institucionit që ajo ka në varësi AKM (Agjensinë Kombëtare të Mjedisit dhe 4 Agjensitë Rajonale të Mjedisit në nivel rajonal. Sipas VKM nr. 568, datë 17.07.2019 "Për krijimin dhe mënyrën e organizimit të Agjensisë Kombëtare të Mjedisit", AKM është institucioni nën varësi të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit që ka si objekt mbrojtjen, ruajtjen dhe përmirësimin e mjedisit si një pasuri jetike për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, parandalimin dhe pakësimin e rreziqeve ndaj jetës e shëndetit të njeriut, sigurimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës, përdorimin e matur dhe racional të natyrës e të burimeve të saj në kuadër të zhvillimit të qëndrueshëm të vendit. Sipas kësaj riorganizimi të ri, AKM ka këto katër funksione që duhet t'i ushtrojë: i) Sigurimin e performancës mjedisore në territorin e vendit; ii) Kërkimin dhe dijen mjedisore; iii) Vlerësimin e impaktit mjedisor dhe licensimin; iv) Inspektimin dhe kontrollin tematik për respektimin e kërkesave ligjore e të kushteve mjedisore. Ky organizim i ri i AKM-së parashikon edhe nivelin rajonal, me 4 ARM-të të shpërndara në të gjithë territorin e vendit, të cilat zbatojnë funksionet përkatëse në territorin ku ato operojnë, dhe më pas raportojnë tek Drejtori i Përgjithshëm i AKM-së.

MIE dhe më konkretisht Drejtoria e Politikave të Ujësjetës Kanalizimeve dhe Mbetjeve të Ngurta ka për detyrë formulimin dhe zbatimin e politikave kombëtare, normave dhe standardeve për shërbimet publike në fushën e mbetjeve urbane apo mbetjeve të tjera. MIE është autoriteti përgjegjës në nivel kombëtar për planifikimin, financimin, zbatimin dhe monitorimin e investimeve publike në fushën e menaxhimit të mbetjeve, rehabilitimit të fushave të venddepozitimeve, ngritjes së landfill-eve etj. Në zbatim të kuadrit ligjor, ajo duhet të përgatisë rregullore, teknika dhe metoda për të gjitha proceset e menaxhimit të mbetjeve si ndarja dhe grumbullimi i tyre, transporti dhe riciklimi, trajtimi dhe groposja etj. Gjithashtu, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (në bashkëpunim me MTM) është përgjegjëse për hartimin e rregulloreve për:

- Mbetjet industriale
- Mbetjet minerale
- Rehabilitimin e venddepozitimeve në përputhje me specifikat.

AKUM (Agjensia Kombëtare për Ujësjetës Kanalizimet dhe Infrastrukturën e Mbetjeve) – Sipas VKM nr. 431, datë 11.07.2018 "Për Krijimin edhe organizimit dhe të funksionimit të Agjensisë Kombëtare të Ujësjetës Kanalizimet dhe Infrastrukturës së Mbetjeve", AKUM është institucioni i ri në varësi të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, i cili është përgjegjës për infrastrukturën e mbetjeve, në kuadër të zbatimit të master planit të mbetjeve.

Këshilli Kombëtar i Territorit, në zbatim të kuadrit ligjor në fuqi, miraton lejen e sheshit dhe lejen e ndërtimit për objektet (si rrjedhojë edhe për landfill-et) me një sipërfaqe më të madhe se 0.5 ha që ndërtohen jashtë kufijve administrative të sipërfaqeve të qytetit/fshatit/zonave të banuara.

Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, në bashkëpunim me MTM dhe në zbatim të ligjit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve harton rregullore për menaxhimin e mbetjeve në nivele të ndryshme të hierarkisë së menaxhimit të tyre dhe gjithashtu harton dhe zbaton rregulloren për mbetjet spitalore (miratuar Udhëzimi Nr. 6, dt. 30.11.2007).

Inspektorati Shtetëror Shëndetësor është një autoritet në varësi të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, i cili ka për detyrë të kontrollojë dhe ndërmarrë veprime për të siguruar kushtet e nevojshme higjieno-sanitare për aktivitetet e ndryshme. Ai bashkëpunon me Inspektoratet Mjedisore

(vi) Të bashkëpunojë me ARM-të si dhe inspektoriate të tjerë për të ndërmarrë inspektime të mbetjeve dhe aktiviteteve që lidhen me to brenda territorit dhe juridiksionit lokal

(vii) Çdo njësi e vetqeverisjes vendore është autoritet kontraktues për koncesionet lidhur me aktivitetet ekonomike nën juridiksionin përkatës dhe, si rrjedhojë, edhe për koncesionin e projekteve mbi mbetjet (neni 5 i ligjit nr. 9663).

Këshilli Bashklak: është autoriteti përfaqësues lokal me përgjegjësi të drejtpërdrejtë për miratimin e buxhetit të mbetjeve dhe investimeve, miratimin e strukturave urbane për administrimin e mbetjeve, miratimin e nivelit të tarifave të mbetjeve dhe miratimin e dokumenteve rregullatore dhe strategjike (plane, plan-veprime) dhe është i përfshirë në procesin e dhënies së lejes për një vend për mbetjet e rrezikshme (Ligji 9537).

Policia e bashkiakë është përgjegjëse për të evidentuar dhe parandaluar ndotjen mjedisore dhe depozitimet e papërshtatshme të mbetjeve, dhe për të siguruar zbatimin e urdhërave, akteve lokale dhe vendimet në lidhje me menaxhimin e mbetjeve.

2.3 Informacion përmbljedhes mbi legjislacionin

Në tabelën më poshtë është bërë një përmbljedhje e kuadrit ligjor Shqiptar në fushën e Menaxhimit të mbetjeve:

Kuadri Ligjor për Menaxhimin e Mbetjeve

Ligjet	Ligji nr. 10 463, datë 22.9.2011 "Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve", amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013
	Ligji nr. 9537, datë 18.5.2006 "Për menaxhimin e mbetjeve të rrezikshme"
	Ligji nr. 10 431, datë 9.8.2011 "Për mbrojtjen e mjedisit", amenduar.
VKM-të	VKM nr. 389, datë 27.08.20118 "Për disa ndryshime në dhe shtesa në vendimin nr. 452, datë 11.07.2012 "Për landfillet e mbetjeve"
	VKM nr. 319, datë 31.05.2018 "Për miratimin e masave për kosotat menaxhimit të integruar të mbetjeve"
	VKM nr. 232, datë 26.04.2018 "Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 177, datë 06.03.2012 "Për ambalazhet dhe mbetjet e tyre"
	VKM nr. 428, datë 06.06.2016 "Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore për hartën dixhitale vendëozitimeve të mbetjeve urbane"
	VKM nr.687 datë 29.07.2015 "Për miratimin për mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"
	VKM nr.575 datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"
	VKM nr.387 datë 06.05.2015 "Për miratimin e rregullave për kontrollin e asgjësimit të PCB-ve, ç'ndotjen apo asgjësimin e pajisjeve që përmbajnë PCB dhe/ose asgjësimin e mbetjeve të PCB-ve të përdorura "
	VKM nr.127 datë 11.02.2015 "Për kërkesat për përdorimin në bujqësi të lulumrave të ujërave të ndotura"
	VKM nr.641, datë 01.10.2014 "Për miratimin e rregullave për eksportin e mbetjeve dhe kalimin tranzit të mbetjeve jo të rrezikshme dhe mbetjeve inerte "
	VKM nr.608 datë 17.09.2014 "Për masat e nevojshme për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve BIO si dhe kriteret dhe afatet për pakësimin e tyre"
	VKM nr.579 datë 03.09.2014 "Për një shtesë në vendimin nr.99, datë 18.02.2005 të Këshillit të Ministrave, për miratimin e Katalogut Shqipëtar të Klasifikimit të Mbetjeve"
	VKM nr.418 datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim"
	VKM nr.371 datë 11.08.2014 "Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre"
	VKM nr.229 datë 23.04.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit"
	VKM nr.52, datë 05/02.2014 për disa ndryshime në Vendimin Nr.117, datë 13/02/2013 të Këshillit të Ministrave "Për kriteret që përcaktojnë kur disa tipe të metalit scrap pushojnë së qeni mbetje"

menaxhi mbi të shërbimin. Duhet të llogarit në koston vjetore dhe të përcaktojë po të kenë fiskale, o c do i përshkallëzohet me mjetet e nevojshme të bashkuar bazuar në konceptin e përvuajtshëm të konsumatorit por edhe në drejtim të mbulimit të plotë të koston nga lartësi e pastërt. Këto nequllorë duhet të miratohen në Këshill Bashkënk

- **Modeli i Sistemit të Monitorimit.** Ky është një instrument të cilin bashkia duhet të fillojë të ngrejë dhe të zbatojë, si mjet për pjesën urbane të bashkisë, caktim të Fushë Arëzimit ku e ka më të lehtë të kontrollojë dhe më pas me zonat rrethelë ku e ofron shërbim apo në zonat që do të entrije. Mu hartimin dhe aplikimin e modelit të sistemit të monitorimit në të gjithë territorin e saj, bashkia duhet të kujtojë me mjetet e ofrimit të shërbimit të amantel ku ajo duhet të ndërhyjë për të përmbësuar situatën, apo edhe nëshkryjë objektivat specifike për zonat, apo kategori të ndryshme të konsumatorëve. Me anë të kësaj sistemi edhe sistemi i sanksioneve kryesisht për firmat private që ofrojnë shërbim, për bizneset apo edhe për konsumatorët familjare mund të ekzekutohen efektisht.
- **Strategjia e Informimit:** një instrument tjetër mjet i rëndësishëm për zbatimin e suksesshëm të planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve të ngurta urbane. Bashkia duhet të sigurojë angazhimin e plotë të komunitetit duke informuar ata që dhe me skemën e menaxhimit të mbetjeve që po zbaton në territorin e bashkisë dhe me politikën fiskale në ajo që ofron Bashkia duhet të ndërtojë një strategji informimi dhe hapet e para të hartimit të planit, duke informuar komunitetin në lidhje me iniciativën që ajo ka ndërmarrë, objektivat e përcaktuara, skemën që kërkon të aplikojë dhe politikën fiskale që bashkia kërkon të ndërojë. Kjo strategji duhet të përfshijë edhe etapa të tjera që duhet të përfshihen vit pas viti ku synimi kryesor duhet të jetë informimi i komunitetit në lidhje me proceset që zhvillon bashkia dhe marrja e opinionit të tyre në lidhje me performancën e shërbimit dhe sugjerime që ata mund të kenë. Zhvillimi i pyetesorëve të ndryshëm, apo i neqjesave publike në parullat të ndryshme gjatë zbatimit të planit janë disa nga e elementet e strategjisë së informimit duhet të parashikojë për të matur opinionin qytetar. Kjo duhet të reflektohet si një përmirësim në shërbimin bashkuar edhe në strategjinë e informimit.

2.5 Kuadri ligjor në lidhje me konceptin e standardit minimal për ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga njësitë vendore

Me hyrjen në fuqi të gjithëri nr.139/2016 "Përvetësimi, shpërndarja dhe ofrimi i shërbimit publik", datë 20.05.2016, në nenin 26, pika 10, që ndër funksionet e bashkisë (fusha e saj e veprimtarisë, ku ajo është përgjegjëse dhe në autoritetin ligjor për të ushtruar atë funksion, tërësisht apo pjesërisht nën 2, pika 3), në fushën e "Infrastrukturës dhe shërbimeve publike" përcaktohet "mbledhja, largimi dhe largimi të mbetjeve të ngurta shpërndarë". Nisur nga përcaktimi që çon ky ligj, për shërbimet publike (neni 2, pika 10), shërbimi i menaxhimit të mbetjeve të ngurta është at shërbim me interes të përgjithshëm publik, i cili duhet t'i ofrohet të gjithë komunitetit në territorin e bashkisë, në mënyrë të vazhdueshme, me çmim të përballueshëm, bazuar në standardet minimale komunitare. Ky ligj përveq tre proceseve kryesore të përcaktuara edhe në ligjin bazë për menaxhimin e integruar të mbetjeve për ofrimin e shërbimit, sjell për herë të parë disa neqjime apo përcaktim të përcaktimit të faktit që duhet të përcaktojë njësitë e qeverisjes vendore në proceset e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në territorin e tyre, siç janë:

1. Gjithëpërfshirja e komunitetit dhe territorit që merret shërbim
2. Vazhdimësi e ofrimit të shërbimit
3. Përbashkëpunimi financiar për ofrimin e shërbimit
4. Plotësimi i standardeve minimale komunitare të përcaktuara nga ligjet sektorale

Ky vazhdim i përcaktimit të 5 formave të hapura për menaxhimin e shërbimit publik, në këtë rast menaxhimin e mbetjeve, nga ana e pushtetit vendor mund të jetë: Njësitë organizative të pjesë e strukturës administrative të bashkisë, në Ndërmarrjet e shërbimeve publike, në Kontraktimin e shërbimeve të tregtisë, në Shoqëritë tregtare në pronasi apo bashkëpronasi të njësitë vendore.

Përveq kësaj forme të ofrimit të shërbimit që zgjidhet, qes të vendoset për ofrimin e shërbimit të mbledhjes, largimit dhe shpërndarjes të mbetjeve të ngurta shpërndarë, ajo kanë përgjegjësi për vendosjen e sistemit të administrimit të performancës së shërbimit (neni 53, pika 2), dhe krijimin e një strukture të përshtatshme të ofrimit të shërbimit të qeverisjes vendore për prezantimin, mbikqyren dhe monitorimin e performancës të shërbimit publik.

Figura 2 NJA Në Bashkinë Fushë Arrëz
(Burimi: Bashkia Fushë Arrëz)

3.1.1 Të dhëna demografike

Bashkia Fushë Arrëz, është bashkia me numrin më të vogël të poulisise në territorin e Qarkut Shkodër, ku sipas të dhënave të Regjistrit të Gjendjes civile është 10 535 banorë, me 3.868 familje në 2,264 banesa, me një densitet prej 20.1 banorë/km². Ndërkohë të dhënat e deklaruara nga GENSUS-2011²⁰²³ japin një numër më të vogël të popullsisë prej 7 405 banorësh me një densitet prej 13.7 banorë/km².

Bashkia Fushë Arrëz përbëhet nga 5 Njësi Administrative, ku qendra e bashkisë është ajo e qytetit të Fushë Arrëzit. Në tabelën më poshtë jepen të dhëna demografike për bashkinë, sipas tre burimeve zyrtare, respektivisht Regjistrin e Gjendjes Civile (RGJC), INSTAT dhe Formulën e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë (MFE).

BASHKIA FUSHË ARRËZ							
NJA		Popullisa - Census 2023		Popullisa - RGJC		Popullisa - Formula MF	
	Fshatrat	Popullisa	Familje	Popullisa	Familje	Popullisa	Familje
Fushë Arrëz	Qyteti Fushë-Arrës,						
	Fushë-Arrës	2,513	585	4,450	1,424	3,094	1,012
	Miçej,	2004		4050		2990	
	Lumëardhe						
Qafë Mall	Qafë-Mali,						
	Armiraj, Srriqe,						
	Mollkuqe,	1,548	320	1,707	680	1,596	524
	Lajthizë,	924		1207		1159	
	Lumbardhë, Tug,						
	Kryezi, Orosh						
Blerim	Flet, Xelth,						
	Kulumri, Trun,	913	186	1,500	540	1,069	348
	Blerim, Dardhë,	628		1422		889	
	Qebik						

3.2 Aspekte institucionale në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Shkodër

Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë Arrëz ofrohet nga vetë bashkia, vetëm në dy Njësi Administrative: NJA Fushë Arrëz dhe NJA Qafë Mali:

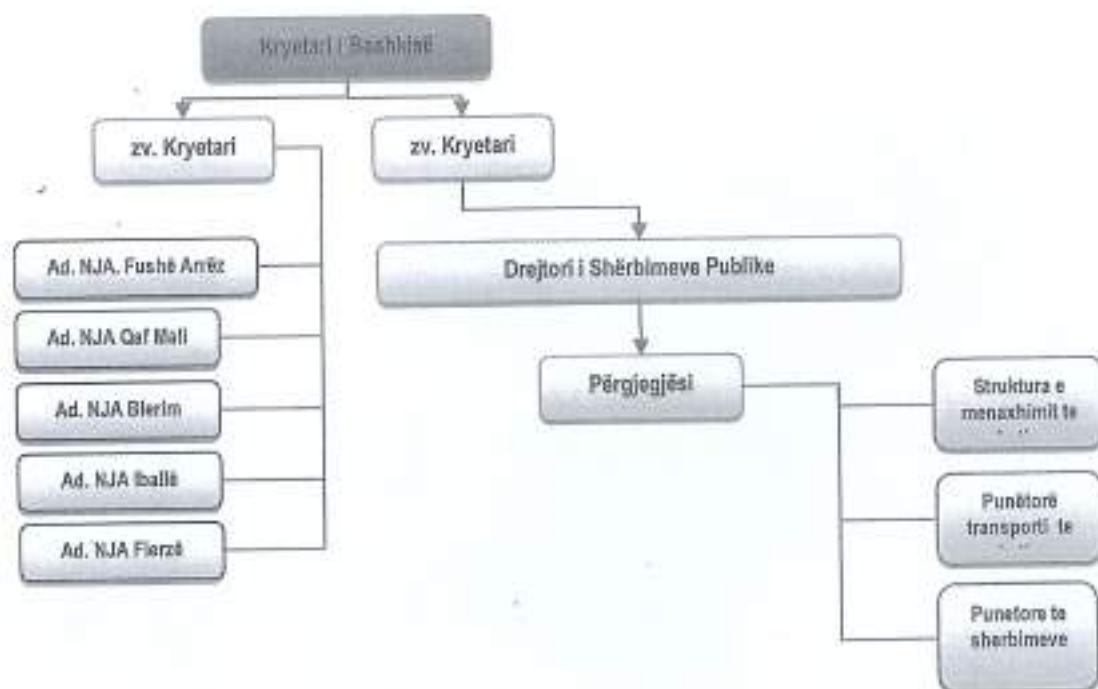

Figura 3 NJA Struktura e Bashkisë për menaxhimin e mbetjeve
[Burimi: Bashkia Fushë Arrëz, punoi autori]

Nga grafiku shohim se në Bashkinë Fushë -Arrëz, struktura për organizimin dhe ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve perbehet nga 9 punetore te gjitha te seksit femer te cilet e e kane te ndare me parcela afersisht te barabarta per pastrimin e qytetit Fushe Arrez. Shto ketu dhe dy punetore njeri manovrator dhe tjetri ndihmes manovrator per transportimin e mbetjeve me makinen ekologjike. Ne venddepozitimn e mbetjeve kemi sherbim per ruajtjen e mbetjeve nga djegiet
Ne te njejten kohe kemi dhe punetore te sherbimeve te paracaktura qe perbejne 13 veta
Ne fshatin Fushe Arrez dhe ne fshatrat e Njesise Administrative Qafe mali ku shtrihet sherbimi yne ka te beje vetem me mbledhjen e mbetjeve dhe transportin e tyre ne venddepozitim.

3.3 Aspekte teknike në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Fushë Arrëz

Bashkia Fushë Arrëz e kryen vetë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve vetëm në dy NJA: Fushë Arrëz dhe Qafë Mali, ku 51.8 % të popullatës¹⁰ ose 30% e territorit merr shërbim, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Popullsia që merr shërbim	Popullsia sipas MFE	Përqindja e popullsisë që merr shërbim	Popullsia që merr shërbim sipas MFE	Nr. Familjeve që marrin shërbim
Fushë Arrëz	2990 3,094	98.8%	3,057	711
Qafë Mali	1159 1,696	87.8%	1,401	292
Blërim	889 1,089	0%	0	0
Iballë	1119 1,319	0%	0	0
Fierzë	1450 1,510	0%	0	0
Totali	7607 8,607	51.8%	4,458	1,003

¹⁰Popullsia sipas MFE

Sasia e mbetjeve të mbledhura (ton/ditë): Fushë- Arrëz	1.1
Sasia e mbetjeve të mbledhura (ton/ditë): Qafë-Mali	0.5
SASIA E MBETJEVE TË MBLEDHURA (TON/DITË): TOTAL	1.6
Sasia e mbetjeve të gjeneruara (ton/vit): Fushë Arrëz	401.2
Sasia e mbetjeve të gjeneruara (ton/vit): Qafë - Mali	183.8
SASIA E MBETJEVE TË GJENERUARA (TON/VIT)	585
Mbete të gjeneruara (kg/banorë/ditë)	0.6 kg/banorë/ditë
Frekuenca e mbledhjes së mbetjeve në secilën nga zonat e shërbimit	
a. Zona 1 (Urbane) – NJA Fushë- Arrëz	4 herë/javë
b. Zona 2 (Rurale) – NJA Qafë - Mali	1 herë/javë

Tabela 5 Përmbledhje e aspekteve teknike të ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve
Burimi:[Bashkia Fushë Arrëz]

Në lidhje me infrastrukturën e ofrimit të shërbimit, Bashkia Fushë Arrëz ka në pronësi 97 kontenerë 1.1m³ të shpërndarë në dy Njësitë Administrative, ku ajo aktualisht ofron shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve. Në tabelën më poshtë është bërë një përmbledhje e infrastrukturës grumbulluese të mbetjeve dhe gjendja fizike e tyre.

Njësitë me shërbim	Nr. Kontenierëve	Kontejnerë në gjendje të mirë (nr/%)	Kontejnerë në gjendje të dëmtuar (nr/%)	Kontenierë jashtë funksioni	PGM	Vite pune të kontenierëve
Fushë Arrëz	83					11
Qafë-Mali	14				7	
Gjithsej	97	13 - 14%	78 - 86%	35	80	11

Tabela 6 Gjendja teknike e kontenierëve në Bashkinë Fushë Arrëz
Burimi:[Bashkia Fushë Arrëz]

Nga të dhënat e mundësuar nga Bashkia, kuptojmë që gjendja e kontenierëve në territorin e Bashkisë Fushë Arrëz është shumë problematike, ku vetëm 30 prej 97 kontenierëve janë në gjendje të mirë, ndërsa pjesa tjetër janë të dëmtuar ose jashtë funksioni dhe kanë mbi 11 vite që përdoren në territor. Referuar këtyre të dhënave dhe të dhënave klimaterike të zonës, ku zonat rurale gjatë dimrit kanë probleme me bllokimin e rrugëve nga rreshjet e dëborës dhe si pasojë dhe grumbullimi i mbetjeve është më i rrallë se në stinët e tjera, do të duhej një numër më i madh kontenierësh në këtë stinë, si dhe të mundësohej edhe kompostimi në shtëpi për të pakësuar sasinë e mbetjeve që vecanërisht gjenerohen në zonat rurale.

Bashkia Fushë Arrëz rrallë kryen dezinfektim të kontenierëve apo larje të tyre si dhe dezinfektim të pikave të grumbullimit të mbetjeve. Gjatë shërbimit të mbledhjes së mbetjeve, këta të fundit nuk zhvendosen fizikisht dhe dezinfektimi i kontenierëve dhe pikave të grumbullimit nuk kryhet rregullisht dhe nuk ka një grafik pune, duke sjellë ndikim jo të mirë në mjedis dhe në sektorin e turizmit.

Për sa i takon mjeteve të për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve, bashkia ka në pronësi 1 mjete teknologjike për kryerjen e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve urbane, gjithashtu edhe një ekskavator Bjellorus në gjendje të mirë. Kryesisht gjendja e mjeteve teknologjike është e mirë, por njëri prej tyre ka 11 vite pune dhe tjetri 20, dhe financiarisht janë të amortizuar, duke shtuar kostot operacionale të shërbimit dhe ndikimin e drejtpërdrejtë në eficiencën dhe cilësinë e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Fushë Arrëz:

Figure 5 Zërat e kostos të menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë Arrëz
Burimi: [Bashkia Fushë Arrëz]

Shpenzimet për vitin 2020	
Pagat vjetore (lek/vit)	5,002,273
Operative (vetëm karburant, jo mirëmbajtje)	730,000
Shpenzime totale operative + administrative (lek/vit)	5,732,273

Kosto e shërbimit 2021	
Pagat vjetore (lek/vit)	5,200,000
Sigurimet shoqëror+shëndetësore (lek/vit)	870,000
Shpenzimet operative (lek/vit)	1,286,000
Kosto totale operative + administrative (lek/vit)	7,356,000
Kosto e investimeve	1,300,000
Kosto totale (operative, administrative, investimeve)	8,656,000

Tabela 8 Shpenzimet e shërbimit për vitin 2020 dhe kosto e shërbimit për vitin 2021
Burimi: [Bashkia Fushë Arrëz]

4.2 Sistemi i tarifave të menaxhimit të mbetjeve

Bashkia ka një databazë të pjesshme për klientët që përfshinë një pjesë të familjeve dhe kryesisht bizneset. Mungesa e një databaze të plotë për subjektet familjare është shkak kryesor për mos faturimin e tyre. Detyrimi vjetor u ngarkohet familjeve përgjithësisht nëpërmjet Zyrës së Gjendjes Civile, kur banorët paraqiten për të marrë një shërbim administrativ. Tarifa e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve u faturonhet rregullisht bizneseve dhe institucioneve 1 herë në vit. Tarifa mbledhet nga bashkia nëpërmjet sporteleve pranë zyrave të bashkisë qendër ose nëpërmjet bankës; bizneset dhe institucionet dardhin tarifën kryesisht nëpërmjet bankës.

Në tabelën më poshtë jepet niveli i tarifave të miratuara nga Këshilli Bashkiak i Bashkisë Fushë-Arrëz:

Kategoria	Niveli i tarifave (lek/vit)
Familjet	700
Familjet me ndihmë ekonomike	500
Biznesi i vogël	
Shitje me pakicë e shumicë	6,500

Në tabelën më poshtë jepet planifikimi dhe realizimi i të ardhurave për vitin 2021, ku planifikimi jepet sipas kategorive të konsumatorëve dhe realizimi i tyre jepet në total Për vitin 2021, deri në muajin nëntor, planifikimi i të ardhurave nga kategoritë e konsumatorëve qëndron në të njëjtat nivele si për vitin paraardhës, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Nr.	Emërtimi	Plani (lek/vit)	Fakti (lek/vit)	% e realizimit	% e mbulimit të shpenzimeve
1.	Familjet	150,000	1,394,000	55.8%	24%
2.	Blzneset	1,650,000			
3.	Institucionet	700,000			
	Shuma	2,500,000			

Tabela 11 Planifikimi dhe realizimi i të ardhurave për vitin 2021

Burimi:[Bashkia Fushë Arrëz]

Edhe sikur bashkia të shfrytëzojë të gjithë potencialin fiskal, pra të mbledhë 100% të tarifave, shuma e planifikuar do të mbulojë vetëm 45 % të kostove, gjë që do të thotë se bashkia duhe të konsiderojë një plan tarifor disa vjeçar për të arritur në një nivel tarife, e cila mbulon koston e shërbimit. Kjo është drejtpërdrejtë rrjedhojë e tarifave të ulëta të familjeve në krahasim me koston për banor të shërbimit, ose planifikohet me rezerva dhe jo për numrin e plotë të konsumatorëve. Në të gjitha rastet, niveli i tarifave vjetore të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve për familjet është 12 herë më i ulët se kosto vjetore për familje.

V. INDIKATORËT E PERFORMANCËS

Në përfundim të procesit për evidentimin e gjendjes ekzistuese të shërbimit në Bashkinë Fushë-Arrëz, u bë vlerësimi i performancës bazuar në indikatorët e performancës: i) Cilësia e shërbimit; ii) Qendrueshmëria mjedisore; iii) Qendrueshmëria ekonomike dhe financiare; iv) Qendrueshmëria institucionale. Secili nga indikatorët kryesorë ka indikatorët e tij specifike, të cilët u përdorën për llogaritjen e indikatorit kryesor, siç shpjegohet më poshtë:

Cilësia e shërbimit - Ky indikator përbëhet nga tre indikatorë specifike.

- a. **C1 Mbulimi i zonës me shërbim:** ky indikator tregon sasinë e mbetjeve të grumbulluara në NJA/bashkinë nga firma private e autorizuar ose nga njësi vetë (nese e kryen ajo shërbimin) kundrejt sasisë totale të mbetjeve të gjeneruara në njësi. Për këtë indikator u përdor formula për zonat urbane dhe për zonat rurale të Bashkisë Fushë-Arrëz:

$$C1 = \frac{\text{Sasia e mbetjeve që grumbullohen në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)}{\text{Sasia e mbetjeve që gjenerohen në zonë } \left(\frac{\text{ton}}{\text{vit}}\right)} \times 100$$

Në rastin e Bashkisë Fushë-Arrëz për llogaritjen e këtij indikator, janë marrë vlerat e sasisë së mbetjeve që depozitohen në venddepozitim të Krabës dhe vlerat e llogaritura në sajë të normës së gjenerimit dhe numrit të popullsisë, për të llogaritur përqindjen e mbulimit të zonës me shërbim.

- b. **C2: Pastërtia e bashkisë:** ky është një indikator gjithëpërfshirës, i cili vlerësohet nga këto kritere vlerësimi:
- Efektiviteti i grumbullimit të mbetjeve (prezenca e mbetjeve të akumuluar rreth PGM);
 - Efektiviteti i pastrimit të rrugëve (prezenca e mbetjeve në rrugë);
 - Efektiviteti i grumbullimit të mbetjeve në zonat e largëta (prezenca e mbetjeve të akumuluar/pika ilegale/ djegie të mbetjeve në rrugë).
 - Efektiviteti në zbatimin e kontrollit dhe supervizimit
 - Efektiviteti në përdorimin e mjeteve personale mbrojtëse dhe zbatimin e protokollove në rast aksidentesh nga punëtorët e pastrimit

20%, për t'u afëruar sa më shumë realitetit. Ky është bërë për arsye se një nga objektivat e bashkisë është shërbimi e shterhim i të gjithë territorit të saj, dhe planifikim për grumbullimin e tarifës duhet të bëhet në të dhëna sa më reale për numrin e plotë të popullsisë së bashkisë.

- c. E3 Transparenca në sistemin e faturimit: ky është një indikator cilësor i cili vlerësohet sipas kësaj shkalë vlerësimi:
- i. Të arrihet nuk ka një sistem faturimi për tarifat e përdorimit;
 - ii. Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë;
 - iii. Të arrihet ka një sistem faturimi dhe konsumatori ka informacion dhe kupon tarife dhe llogarituri dhe mënyra e llogaritjes është e qartë dhe transparente për të gjithë konsumatorin.

Edhe pse sistemi i faturimit në bashkinë fshatë, në asnjëra të cilat e aplikojnë tarifat e shpërndarjes me një fakturë, e cila kryesisht lëshohet në sportujt e bashkisë, për familjet dhe për bizneset në sistemin e tokësve dhe terrave vendore që ata duhet të paguajnë, mënyra e llogaritjes nuk është e njohur për të gjithë komunitetin.

Qendrueshmëria Institucionale

- d. F4 Transparenca në aspektet institucionale: është një indikator cilësor i cili vlerësohet nga këto kritere vlerësimi:
- i. Prania e një strukture organizative në bashki për menaxhimin e mbetjeve;
 - ii. Nëse janë të njohur punonjësit e bashkisë për aspektet e menaxhimit të mbetjeve;
 - iii. Pasqja e një Pakti Lokal për Menaxhimin e Mbetjeve të miratuara;
 - iv. Pasqja e një datopaze të rritësuar për të dhëna për mbetjet;
 - v. Pasqja e një sistemi monitorim/supervizim për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve.

Të gjithë këta indikatorë u përkryhen në një pyetësor praktik, i cili përmban të pyetje sasore dhe cilësore për secilin nga indikatorët. Pyetësiari u nda me grupin e punës të bashkisë dhe u përdorua për t'u. Nga rezultatet e nxjerrë nga pyetësiari me toqelën më poshtë përmbledhet situata e cfrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë Arrez, vlerësohet sipas indikatorëve të performancës:

Indikatorët e performancës		NJA	NJA	NJA	NJA	NJA	Bashkia
BASHKIA Fushë Arrez		Fushë Arrez	Qafë Mali	Blerim	Fierzë	Ibiza	TOTAL
Shërbimi i shërbimit	E1 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						49%
	E2 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E3 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
Qendrueshmëria institucionale	E4 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E5 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
Qendrueshmëria institucionale	E6 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E7 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E8 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E9 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E10 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
Qendrueshmëria institucionale	E11 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%
	E12 Muesatari ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një fakturë						52%

Tabula 12 Indikatorët e performancës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë Arrez
[Burimi: Furrari rus autori]

drejtpërdrejtë në përgatitjen e planit (Grupi i Punës dhe Kryetari Bashkisë). Në fund, duke lu referuar statusit aktual të menaxhimit të mbetjeve si dhe pritshmërive për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, u ra dakord që vizioni i bashkisë të jetë:

"Bashkia e Fushë Arrëzit një zonë me mjedis të pastër që ofron shërbime efikase për rritjen e cilësisë së jetës për qytetarët drejt një zhvillimi të qëndrueshëm"

6.2 Objektivat

Në Dokumentin e Politikave Strategjike dhe Planit Planit Kombëtar për menaxhimin e Integruar të Mbetjeve (Miratuar Maj 2020) është prezantuar një metodologji mbi bazën e prioritetëve të bashkisë për menaxhimin e mbetjeve, për të përcaktuar se cili do të konsiderohet standardi minimal, i prezantuar në ligjin e veteqeverisjet vendore (2015) për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve. Kjo metodologji propozon 4 hapa në shkallë, duke filluar nga më baziku deri tek ai më optimali, të cilët përcaktojnë standardin minimal të ofrimit të shërbimit:

- i. Mbulimi i 100% të territorit urban me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- ii. Depozitimi i mbetjeve në një vend depozitim të kontrolluar të pajisur me lejen përkatëse nga AKM-ja apo në një implant inxhinierik
- iii. Mbulimi i 90% të territorit rural të bashkisë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- iv. Ndarja në burim e mbetjeve dhe rikuperimi i energjisë

Në përcaktimin e objektivave të planit 5 vjeçar, gjatë konsultimeve me bashkinë, u ra dakord që objektivat do të përcaktohen mbi bazën e vlerësimit të performancës së shërbimit sipas indikatorëve, duke synuar hartimin e skenarëve për të përmbushur standardin minimal të ofrimit të shërbimit.

PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE

6.1 Vizioni

Vizioni i planit lokal të menaxhimit të mbetjeve të Bashkisë Fushë Arrëz mori formë si një proces i analizimit të situatës aktuale, diskutimit dhe konsultimeve me palët e interesuara të përfshira drejtpërdrejtë në përgatitjen e planit (Grupi i Punës dhe Kryetari Bashkisë). Në fund, duke lu referuar statusit aktual të menaxhimit të mbetjeve si dhe pritshmërive për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, u ra dakord që vizioni i bashkisë të jetë:

INDIKATORËT E PERFORMANCËS BASHKIA FUSHË - ARRËZ		Bashkia TOTAL GJENDJA EKZISTUESE 2020	OBJEKTIVAT E BASHKISË GJATE ZBATIMIT TË PLANIT 5-VJEÇAR 2025-2030	AFATI KOHOR
Cilësia e shërbimit	C1 Mbulimi i zonës me shërbim (të dhënës e bashkisë)	43%	Mbulimi i territorit të Bashkisë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbeqëve dhe konsolidimi i tij në zonat ku aktualisht ofrohet shërbimi - Shërbimi i shërbimit në 100% të territorit urban në NUA Fushë - Arrëz dhe NUA Qafë Mali - Shërbimi i shërbimit në 50% të territorit rural në NUA Dherim, NUA Itallë, NUA Fierzë - Planifikimi dhe zgjerimi i infrastrukturës për grumbullimin me kontenerë 1,1 m³ si dhe transportin elektronik të mbeqëve në të gjithë territorin e Bashkisë Fushë-Arrëz	2025-2028
	C2 Pastërtia e bashkisë	52%	Sigurtimi i pastërtisë të përkave të grumbullimit të mbeqëve (leximi i pikave të pajtueshme) Sigurtimi i pastërtisë të rrugëve të qytetit dhe zonave të urbanizuara nga hedhurit Resultrimi i depozitave ilegale të mbeqëve urbane dhe aburimeve në territorin e Bashkisë Fushë-Arrëz Ngritja e një sistemi komunal dhe parafinancuar me komunën për krijimin e mundësisë për akses të vazhdueshëm për shërbimin e mbeqëve të mbeqëve	2025
	C3 Gëdhënia e bashkisë për të adresuar ankesat	60%	Promovimi i ndajës dhe minimizimi të mbeqëve në butim si dhe në të gjitha shtetet e gjenerimit të tyre. Promovimi i trajnimit të veçantë të mbeqëve organike, kryesisht nga kopatit, duke instaluar skemat e ndajës në butim për zona pilot në bashki Sensibilizimi i komunitetit dhe biznesit për t'u bërë pjesë e iniciativave të bashkisë për mbeqjen pastër në territorin si dhe për aplikimin e skemave inovative për minimizimin e mbeqëve	2025-2026
Qëndrueshmëria mjedisore	D1 Shërbimi i grumbullimit të diferencuar	60%	Përmirësimi i vendosjeve aktuale në Kinesen e Kriollit, bazuar në studimin e foratit të hartuar bashkë	2025
	D2 Shërbimi i mbeqëve të trajtuar sipas normave	60%	Forcimi i kuartit financiar të menaxhimit të mbeqëve, marrëveshjeve dhe kontratave. Logjistikja vjetore e koston sipas modelit të miratuar me VKM dhe rishikimi i kuartit të tarifave, bazuar në koston real të shërbimit. Përmirësimi i databazës së klientëve për parafinancimin e saktë të grumbullimit të tarifës	2025-2030
Qëndrueshmëria ekonomike dhe financiare	E1 Mbulimi i kostos	55%	Hartimi i një strategjie për mjetin e kuartit të të ardhurave nga tarifat për të gjitha njësitë administrative - Antëpa e mbeqjes së tarifës së pastërtisë gjatë periudhës 5 vjeçare në masën 100% - Informimi i qytetarëve në lidhje me shërbimet e pastërtisë që do të mbulojnë nga tarifa - Aplikimi i taksatave ndërgjegjësuese në lidhje me pagimin e tarifës së pastërtisë dhe mjetit progresiv në sajë të përmirësimit dhe shërbimit të shërbimeve për mbeqjen	2025-2030
	E2.1 Kosto e mjeteve (përfshirë)	9,798		
	E2.2 Kosto për banorë (përfshirë)	1,248		

6.2.1 Rymat e mbetjeve, objekti i planit

Sipas legjislacionit në fuqi²⁰, ky plan do të fokusohet në rymën e mbetjeve bashkiake (urbane) për të cilën Bashkia Fushë Arrëzështë drejtpërdrejt apo pjesërisht përgjegjëse:

Sipas përbërjes dhe mënyrës së menaxhimit të mbetjeve, mbetjet bashkiake do të klasifikohen si në skemën më poshtë:

1. Mbetje urbane	2. Mbetje të veçanta urbane	3. Mbetje të rrezikshme
• (mbetje shtëpiake, ushqime, bimë, të riciklueshme, të dekompozuar, etj...)	• (mbetje nga ndërtimet dhe prishjet, voluminoze, pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj...) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare	• prodhohen brenda territorit të bashkisë nga banorë të përhershëm apo të përkohshëm

Figura 6 Klasifikimi i mbetjeve bashkiake sipas përbërjes

[Burimi: Autori]

Sipas burimit të gjenerimit mbetjet urbane (bashkiake) klasifikohen në dy ryma:

- Mbetjet e gjeneruara nga familjet (MF)
- Mbetjet e gjeneruara nga bizneset dhe industritë (MB), ku përbërja e mbetjeve nuk ndryshon nga karakteristikat e mbetjeve urbane

Ndërkohë, ryma të tjera të mbetjeve klasifikohen si mbetje masive, mbetje nga ndërtimet dhe prishjet (inerte), mbetje nga kopshtet që prodhohen në familje dhe që quhen 'mbetje të veçanta' për të cilat njësi vendore duhet t'i ofrojë alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre.

6.2.2 Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit

Për një organizim më të mirë të shërbimeve dhe eficiencës së sistemit që do të propozohet, zonat e mbetjeve ose zona brenda kufijve administrativë të bashkisë do ndahet në nën-zona mbetjesh që kanë diferenca në lidhje me tipologjinë urbane, infrastrukturën rrugore apo llojin e konsumatorëve. Kjo do të shërbejë për të planifikuar infrastrukturën e nevojshme për skemat e mbledhjes dhe transportit, si dhe shërbime të tjera të ngjashme. Për këtë qëllim, zona e mbetjeve ndahet në këto nën-zona:

²⁰ Ligji nr.10463, datë 22.09.2011, amenduar me ligjin nr.156, datë 10.10.2013.

dhe ka efektivitet), por dhe mirëmbajtja e tyre gjatë ditës, vendosja dhe pastrimi ditor i koshave rugore, si dhe shërbimi i larjes gjatë verës;

2. **Kategoria e dytë:** (rrugët kryesore me aktivitet të ulët biznesi dhe me densitet të ulët kalimtarësh) fshirja manuale e rrugëve është e nevojshme të kryhet çdo ditë të javës.
3. **Kategoria e tretë:** (sistem rrugor periferik në zona me dendësi të ulët urbane, apo në zona me infrastrukturë jo të rregullt dhe rrugë të paasfaltuara) është i nevojshëm një shërbim mujor pastrimi (fshirje ose thjesht mbledhje mbetjesh dhe hedhurinash).

Aktualisht në Bashkinë Fushë- Arrëz shërbimi i fshirjes dhe larjes së rrugëve nuk kryhet rregullisht, por në perludha të caktuara të vitit, kryesisht gjatë muajve të verës dhe dimrit, lind nevoja që ky shërbim të kryhet, kryesisht në zonat urbane të bashkisë. Nisur nga kategoritë e përmendura më lart, bashkia duhet të prioritarizojë rrugët dhe të ofrojë këtë shërbim.

4.3.2 Grumbullimi dhe transporti i mbetjeve

Në parashikimin e shërbimeve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve, bashkia duhet të marrë në konsideratë parimin për parandalimin e ndotjes. Cilësia dhe koston e shërbimit të mbledhjes dhe largimit të mbetjeve urbane lidhen drejtpërdrejtë me mënyrën se si konsumatorët hedhin mbetjet, përdorin PGM, respektojnë oraret e përcaktuara dhe zbatojnë rregullat lokale për menaxhimin e mbetjeve. Në këtë aspekt, bashkia duhet të plotësojë kuadrin e saj rregullaror në sajë të:

- Hartimit të një rregulloreje vendore për menaxhimin e mbetjeve, ku do të përcaktohen procedurat, protokollet e punës, parashikimet se çfarë do të ndodh në rast avarish apo aksidentesh në punë, të drejtat dhe detyrimet e të gjitha grupeve të interesit të përfshira në menaxhimin e mbetjeve sidhe gjohet përkatëse në rast të shkeljeve të evidentuara. Si parakusht, bashkia duhet të caktojë një grup pune për monitorimin dhe për të vënë në zbatim këto rregulla;
- Parandalimin e hedhjes së paligjshme të mbetjeve jashtë kontenerëve me anë të fushatave të ndërgjegjësimit dhe programeve të edukimit;
- Marrëveshje me konsumatorët e mëdhenj, për të përcaktuar përgjegjësitë dhe detyrimet e secilës palë, për dorëzimin e mbetjeve në pikat e caktuara nga bashkia, ose grumbullimi i tyre nga bashkia, në sajë të një kontrate të veçantë, në pikat e gjenerimit të tyre.

Përveç këtyre elementëve, bashkia duhet të marrë në konsideratë edhe faktorë të tjerë gjatë planifikimit të sistemit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve:

- i. **Orare pune efektive dhe të përshtatshme:** Për të operuar sipas nevojave të pastërtisë dhe në mënyrë të efektshme dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të hartojë një program të përshtatshëm pune që merr parasysh ndryshimet ditore, javore dhe mujore në lidhje me numrin e banorëve dhe veprimtarive tregtare.
- ii. **Numri i duhur i kontenerëve:** Për të ofruar një shërbim të efektshëm dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të sigurojë numrin e duhur të kontenerëve apo koshave dhe rregullsinë e mbledhjes së mbetjeve.
- iii. **Itenerar efektiv për mbledhjen e mbetjeve:** Përcaktimi i saktë i itenerarit për makinat e mbetjeve do të ulë koston për mbledhjen e mbetjeve. Rekomandohet verifikimi i përputhshmërisë me parimet e efektshmërisë së itenerarit të grumbullimit të mbetjeve si dhe të kohës efektive me metodën (MTM – Metodës të Matjes së Kohës).
- iv. **Rritja e rendimentit në punë:** Këtu futen mekanizmat që përfshijnë përmirësimin e kushteve të përgjithshme të punës, pajisja me uniformë, stimujt për punë të mirë, trajnimi dhe forcimi i punës në grup.
- v. **Mirëmbajtja e përshtatshme e kontenerëve dhe makinave të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve:** Mirëmbajtja dhe riparimi i specializuar i makinave dhe pajisjeve sipas standardeve të riparimit janë çështje të rëndësishme për shërbimin e grumbullimit të mbetjeve.

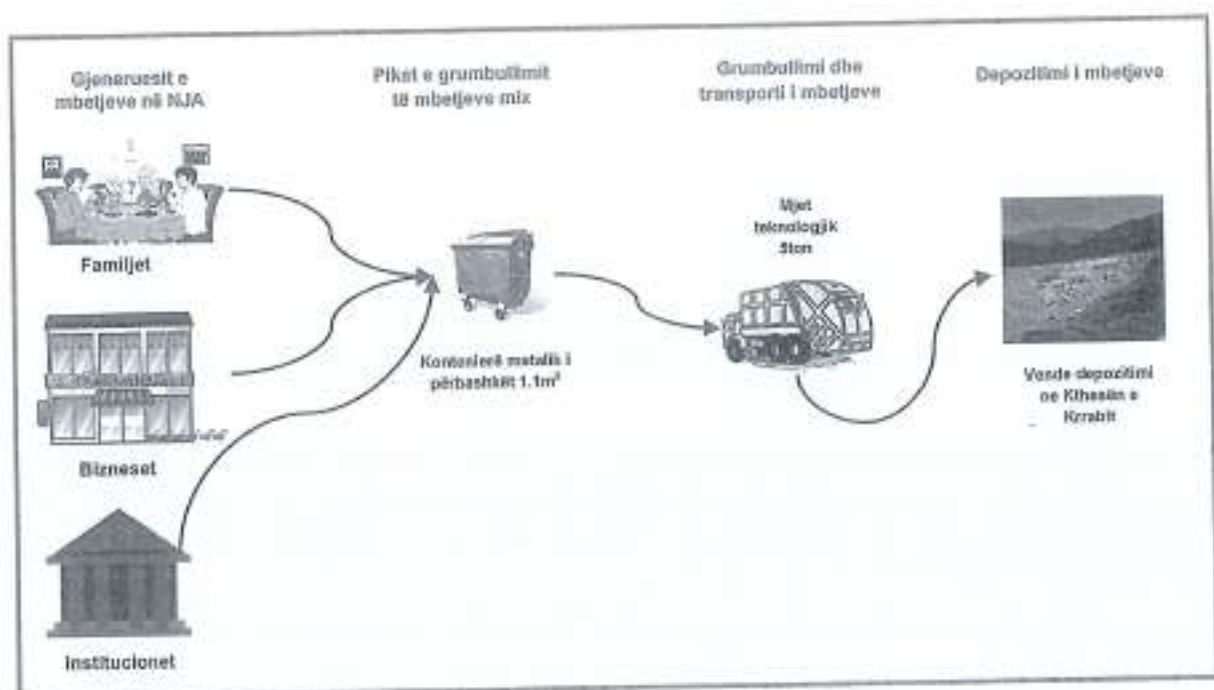

Figura 8 Skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në Bashkinë Fushë-Arrëz
[Burim: Punuar nga autori]

4.3.3 Trajtimi dhe depozitimi përfundimtar i mbetjeve

Sipas ligjit për vetëqeverisjen vendore, njësitë vendore kanë si funksion ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve (grumbullim, transport dhe trajtim final të tyre). Në këtë llogjikë, rekomandohet që autoritetet vendore të rehabilitojnë vend-depozitimet e pakontrolluara dhe të parashikojnë depozitimin e mbetjeve në lëndfille rajonale të ardhshme apo ato ekzistuese në qarqet përkatëse.

Bashkia Fushë Arrëz i depoziton mbetjet në një venddepozitim të hapur, i cili është në proces për t'u rehabilituar me fonde të Qeverisë Shqiptare, i cili ndodhet në Kthesën e Krrabit në NJA Fushë-Arrëz. Megjithatë, nuk përjashtohet rasti që në shumë zona periferike të qyteteve apo edhe të njësisve të tjera administrative ka raste të vend-depozitimeve ilegale të mbetjeve urbane, por jo vetëm.

4.3.4 Minimizimi i mbetjeve

Dokumenti i Politikave Strategjike dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve (2020) ka përcaktuar disa indikatorë në lidhje me sasinë e mbetjeve që duhet të riciklohen, kompostohen sipas afateve kohore deri në vitin 2035²¹:

- *Mbetjet nga paketimet*
 - Deri në vitin 2026 duhet të recuperohen jo më pak se 10% e peshës totale të mbetjeve
 - Deri në vitin 2026 duhet të riciklohen:
 - Jo më pak se 10% e peshës totale të letres dhe kartonit
 - Jo më pak se 6% e peshës totale të plastikës
 - Jo më pak se 10% e peshës totale të qelqit
 - Jo më pak se 5% e peshës totale të mbetjeve nga druri
- *Mbetjet e biodegradueshme*
 - Deri në vitin 2026 duhet të reduktohen 80% e nivelit të vitit 2016

²¹ Këtu kemi hedhur objektivat kombëtare deri në vitin 2025 (harku kohor i zbatimit të planit)

- Në kontenerin me ngjyrë të verdhë do të depozitohen kanaput metalike
- Në kontenerin me ngjyrë të gjelbër do të depozitohen mbetje të tjera

Zakonisht ky është një konfigurim i kantenjërve, por si rekomandohet që bashkia të mund të aplikojë në biznese, ose në institucione publike, siç janë shkollat.

Sistemi dytësor: Skema e përbashkët për ndarjen e mbetjeve (qendrat e riciklimit): Përcaktimi i sistemit aktual të grumbullimit të mbetjeve urbanë shërben si një bazë për të vlerë në funksionim dhe prezantuar sistemin e mbledhjes së diferencuar të tyre. Kjo mënyrë mund të jetë praktike vetëm kur qytetarët dhe bizneset janë mësuar me këtë lloj sistemi dhe do të mund të përshkatarin më mirë. Kjo metode është e preferueshme kryesisht në qytete të mëdha ku është e mundur krijimi i sistemeve individuale për ndarjen e mbetjeve dhe blloqet e banimit janë kolektive.

Sektor informali i cili është krahu kryesor i punës në sektorin e grumbullimit të mbetjeve të riciklueshme nuk është plotësisht në vëmendje nga strukturat qeveritare. Ky sektor sjell një doli në sektorin e menaxhimit të mbetjeve, siç i) u. mesatarisht don 15-30% sasinë e mbetjeve që depozitohen në landfilltushë depozitimi i) U. koston e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve; ii) Është burim të ardhurave për mësh 2% të popullsisë së zonave të varfëra; iv) Sipas shifrave nga Interaktive e llogaritëse që qëdo ton mbetje të riciklueshme të grumbulluar është e barabartë me një vend pune.

Ashtu si hierarkia e përbërëshme e menaxhimit të mbetjeve, edhe menaxhimi i mbetjeve të riciklueshme duhet të mbështetet në një hierarki të ngjashme. Ky objektivi kryesor është parandalimi sa më shumë i gjurmë mit të mbetjeve:

- i) Riciklimi i mbetjeve të riciklueshme (prioritarizohet më shumë)
- ii) Grumbullimi i mbetjeve të riciklueshme (prioritarizohet më shumë)
- iii) Grumbullimi i mbetjeve të riciklueshme
- iv) Mbledhja informale të mbetjeve të riciklueshme (prioritarizohet më pak)

Kompostimi i mbetjeve:

Bashkia Fushë-Arrëz në pjesën më të madhe të territorit ka karakter rural, ku sasia e mbetjeve organike kryesisht nga kopshtet, bujqësia apo elegancia në zonë, përbejnë një sasi të konsiderueshme për zhvillimin e kompostimit familjar (individual) dhe kolektiv. Bashkia mund të përdorë produktin e kompostit në bujqësi në zonat apo për lulishtet e qytetit.

Kompostimi në nivel individual (në entiteti) paraqet një nga metodat më të parashqyera të kompostimit që rekomandohet për t'u përdorur në familjet në zonat suburbanë apo rurale. Kjo metode është më pak e kushtueshme dhe më e efektshme sesa transferimi i mbetjeve organike në pikën e mbledhjes dhe me pas transportimi i tyre në landfill, ku përshihen edhe depozitimi dhe të gjitha koston e tyre në shërbime këto procese. Ky proces është njëfarë rëndësishëm nga ana mjedisore, pasi u ndiheshin sasinë e mbetjeve që trashajnë familjet për trajtim final, duke ulur në këtë mënyrë edhe koston e transportit dhe të trajtimit final të mbetjeve. Në rastin e mbetjeve orusore, të cilat në zonat sub-urbanorurale janë të shumta, bashkia mund të ofrojë shërbime kompostimit (grupos) për familjet që ndahen në njën shtëpi të tillë, duke copëtuar mbetjet drusore, oisë herë në vit.

Figura 10: Mode i kompostimit individual
[Burimi: Foto e marrëse nga kërkimi në fildet]

ato mund të përmbajnë sasi të vogla të mbetjeve të rezykshme, përzierja e të cilave mund të paraqesë rrezik të veçantë për mjedisin dhe mund të pengojë riciklimin.

Shpesh herë mbetjet inerte përzihen me mbetjet urbane dhe më pas depozitohen në Lendfill. Nga ana tjetër gjeneruesit e mbetjeve inerte shpesh herë i shkarkojnë ato në vende ilegale, atje ku të munden. Bashkia duhet të përcaktojë një zonë të caktuar në territorin e saj, ku të gjithë gjeneruesit e mbetjeve inerte të mund të dërgojnë mbetjet e tyre në këtë pikë dhe jo t'i hedhin ato në PGM të mbetjeve urbane apo në depozitime ilegale.

4.5 Skenarët e propozuar për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

Hyrja në fuqi e reformës territoriale u shoqërua edhe me një riorganizim të shërbimeve publike, ku njëri prej tyre është edhe ai i menaxhimit të mbetjeve. Kjo ndarje ofron mundësi të mira për përdorimin eficient të burimeve ekzistuese (makina për transportin e mbetjeve, kontenierë, vend-depozitime) ashtu dhe të burimeve njerëzore për këtë qëllim.

Propozimi i skenarëve për organizimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Fushë-Arrëz, do të bëhet bazuar në objektivin kryesorë të bashkisë për të ndërmarrë hapat për arritjen e standardin minimal të ofrimit të shërbimit. Të dy skenarët do të synojnë, në nivele të caktuara, ofrimin e një shërbimi me standarde sa më të larta, me kosto optimale dhe të përballueshme nga taksa paguesit, për të synuar mbulimin e plotë të koston së shërbimit. Qëllimi i bashkisë është të rrisë cilësinë e shërbimit në sajë të përmirësimit të infrastrukturës dhe diversifikimit të shërbimeve që ajo ofron. Për secilin nga skenarët është bërë llogaritja e koston sipas modelit të dldp-së, miratuar me VKM nr. 319, datë 31.5.2018 "Për Miratimin e Masave për Koston e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve". Formulimi i skenarëve është realizuar bazuar në konsideratat më poshtë:

- **Skenari 1** – do të synojë mbulimin e 100% të territorit me shërbim dhe depozitimin e mbetjeve në një venddepozitim të kontrolluar, të pajisur me leje të posaçme. Në këtë skenar do të analizohet përqindja e territorit për shtrirjen e shërbimit, rritja e koston dhe e nivelit të tarifave kundrejt skenarit bazë si dhe planifikimi i rritjes së nivelit të tarifave gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit si dhe programi i monitorimit dhe informimit të komunitetit.
- **Skenari 2** – do të synojë për të plotësuar maksimalisht arritjen e standardit maksimal të ofrimit të shërbimit, por kjo në varësi të potencialit të bashkisë për të përmbushur këtë skenar.

Skenari I – Shtriria e shërbimit

A. Shërbimet që do të përfshihen në këtë Skenar

Në këtë skenar të parë Bashkia do të synojë të mbulojë 100% zonën urbane në NJA të Fushë-Arrëzit dhe Qafë-Malit, si dhe shtrirjen e shërbimit në 50% të territorit rural, në NJA Iballë, Blerim dhe Fierzë. Për tre njësitë të cilat aktualisht janë pa shërbim, bashkia parashikon shtrirjen e shërbimit në 50% të territorit, pasi parashikon vendosjen 2-4 kontenierë në qendrat e njësive, pasi territori i tyre është larg në distancë dhe rrjeti rrugor është i papërshtatshëm për zhvillimin e shërbimit. Ndërkohë edhe popullsia në këto zona është shumë e rrallë, duke sjellë inefficiencë në ofrimin e shërbimit. Shtriria e shërbimit në pothuajse 100% të territorit të bashkisë do të synojë që niveli i pastërtisë nga depozitimet e paligjshme të mbetjeve të reduktohet. Gjithashtu në lidhje me depozitimin e mbetjeve në venddepozitime të kontrolluara, të pajisura me leje të posaçme Bashkia Fushë-Arrëz është në pritje të miratimit të fondit për fillimin e rehabilitimit të venddepozitimit në Kthesën e Krrabit tashmë ky objektivi është i përmbushur, pasi mbetjet transportohen në një landfill inxhinierik, siç është ai i Bushatit.

Skenari I propozon ndarjen në 3 zona shërbimi Bashkinë Fushë-Arrëz: Zona Urbane dhe dy zona rurale. Kjo ndarje do të bëhet bazuar në tipologjinë urbane, numrin e popullsisë dhe bizneseve që

Zona 3: Për NJA Fierze dhe Blerim me një normë gjatërimi prej 0.3kg/banorë/viti dhe 12kontenerë për ashikuhet të përdoret 1 mijë teknologjia Skanarë të cilët ofrojnë shërbim në grumbullimit dhe transportit të mbetjeve tregë në rrugët e zonë në citë për të dërguar më pas në vend-depozitim në Kthesën e Krrabit. Ndërkohë në këtë njësi, Bashkia do të zgjerojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve nëpërmjet instalimit të skemas së grumbullimit me vendësi tërësi.

Në tabelën më poshtë prezantohet një kalendar i mundshëm në udhë më të shpejtë ofrim të shërbimit në secilën nga njësitë vendore.

	E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shënë	E Gjatë
ZONA 1							
Rrugë: mifushë Arrëz							
Nisja Autoparku	Fushë Arrëz						
Pika fundore	Venddepozitim						
Gjatësia e rrugës (në km)	16 km						
Mjet	njësi Skanar						
ZONA 2							
Rrugë: mifushë Qafë Mall - Fushë							
Nisja Autoparku	Fushë Arrëz						
Pika fundore	Venddepozitim						
Gjatësia e rrugës (në km)	52 km						
Mjet	njësi Skanar						
ZONA 3							
Rrugë: mifushë Fierze - Blerim							
Nisja Autoparku	Fushë Arrëz						
Pika fundore	Venddepozitim						
Gjatësia e rrugës (në km)	88 km						
Mjet	njësi Skanar						

Tabela 14: Kalendar i vizitave të mjeteve teknologjike për Skanarin 1 – Bashki Fushë-Arrëz (Bashkia Fushë-Arrëz)

C. Rrugëtimi i mjeteve për Skanarin 1

Jane llogaritur matjet e distancave të rrugëve të mjeteve për këtë skanar sipas mjeteve përkatëse të cilat kryejnë shërbimin në një rrugë të vetme (nga pika e nisjes der në pikën fundore të grumbullimit). Grup i punës së bashkës dhe projekt ERF po kryejnë bërë evidencimin e koordinatave gjeografike të PCM në Google Earth dhe GIS. Më pasen e kësaj databaze në sistemin e mjeteve aktuale janë llogaritur distancat përkatëse që i kërkon programi i llogaritjes së kostos dhe tarifës së hartuar nga ekipi Holveta Intercooperation. Për skanarin e parë janë kryer matjet për secilën zonë nisur nga rrugët e cilat kryejnë një rrugë (nga pika e nisjes në PCM fundore). Në sistemin GIS janë gënjatur matjet për të tre zonat e shërbimit në këtë skanar ku në sja është marrë në NJA Fushë-Arrëz dhe pika përfundimtare është në venddepozitim në Kthesën e Krrabit.

RRUGËTIMI FUSHË – ARRËZ - VENDDEPOZITIMI NË KTHESËN E KRRABIT

RRUGËTIMI BLERIM – FIERZË – VENDDEPOZITIMI NË KTHESËN E KRRABIT

Llogaritjet e kostove të Skenarit I janë kryer në sajë të programit të hartuar nga dldp për llogaritjen e kostos, në zbatim të VKM Nr. 319 dt. 31.05.2018 "Për miratimin e masave për kostot e menaxhimit të integruar të mbetjeve" duke e përshtatur sistemin në rastin e Bashkisë Fushë Arrëz. Në sistem janë hedhur të dhënat teknike të përmendura më lart dhe për secilën nga tre zonat e mbetjeve është llogaritur kosto e shërbimit siç tregohet në tabelën përmbledhëse më poshtë, me zërat përkatëse të shërbimeve të mbetjeve:

Zona 1	Kosto e Skenarit I	
	12 mujore (LEK/vit)	
Njësitë e Zonës 1 (Fushë Arrëz)		
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi kamionit, Vaj+filtra, Goma, Mirëmbajtje mekanike, Parkim)		585,000
Nën kosto për grumbullim dhe transport		252,980
Nën kosto e personelit (3 shofera+ 5 punonjës)		1,349,760
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)		2,187,740
Nën kosto e depozitimit në landfill		-
Nën kosto totale e amortizimit		713,317
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimi)		319,116
Kosto Administrative (9%) dhe Fitimi nga të radhurat neto (4%)		116,042
KOSTO TOTALE OPERACIONALE		3,336,215
KOSTO Totale Investimi		4,755,447

Tabela 15 Kosto e shërbimit për Zonën 1 - Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 2	Kosto e Skenarit I
	12 mujore (LEK/vit)
Njësitë e Zonës 2 (Qafë Mali-Iballe)	
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi kamionit, Vaj+filtra, Goma, Mirëmbajtje mekanike, Parkim)	585,000
Nën kosto për grumbullim dhe transport	689,780
Nën kosto e personelit (3 shofera+ 5 punonjës)	1,349,760
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,624,540
Nën kosto e depozitimit në landfill	0
Nën kosto totale e amortizimit	620,693
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimi)	292,071
Kosto Administrative (9%) dhe Fitimi nga të radhurat neto (4%)	129,809
KOSTO TOTALE OPERACIONALE	3,667,113
KOSTO Totale Investimi	4,137,953

Tabela 16 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I
[Burimi: Punuar nga autori]

Zona 3	Kosto e Skenarit I	
	12 mujore (LEK/vit)	

Skenari do të jetë në vazhdimësi të Skenarit I, ku do të shtohet një shërbim tjetër, përveç shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve për në venddepozitim të Kthesës së Krrabit, ai për ndarjen në burim të mbetjeve të riciklueshme në zonën urbane të NJA Fushë-Arrëz. Në këtë skenar do të parashikohet që në disa pika të përzgjedhura të PGM-ve, në qytetet, bashkia të parashikojë vendosjen e kontenierëve të veçantë 1.1m³²² për grumbullimin ndarë të mbetjeve të riciklueshmesipas rrymave kryesore (plastikë, qelq, letër&karton dhe metale). Kjo ofron një perspektivë të mirë për ngritjen e një sistemi të efektshëm dhe cilësor për ndarjen në burim të mbetjeve, gjë që do të çonte në rritjen e riciklimit në të ardhmen dhe do të siguronte respektimin e plotë të objektivave kombëtarë dhe vendorë për pakësimin e mbetjeve.

B. Të dhënat teknike në lidhje me ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve

Konkretisht bashkia parashikon një target prej 20% të popullsisë totale të NJA Fushë-Arrëz për këtë shërbim dhe kontenierët e veçantë me ngjyrë të verdhë mundësisht do të vendosen në rrugët kryesore, ku kemi edhe praninë e bizneseve të vogla. Mbetjet e riciklueshme në këtë zonë do të grumbullohen me një mjet 5ton dhe frekuencë deri në 1ditë në javë. Për ofrimin e këtij shërbimi do të shërbejnë 5 kontenierë në rrugët e qytetit të Fushë-Arrëzit dhe blerja e një mjeti të ri i cili do të bëjë grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme. Gjithashtu nëse si projekt do të jetë i suksesshëm parashikohet që të largohen nga rryma e mbetjeve 45ton/mbetje/vit të riciklueshme.

C. Rugëtimi i mjeteve për Skenarin II

Rugëtimi i mjeteve për këtë skenar, sipas mjeteve përkatëse të cilat do kryejnë shërbimin në një rrugë të vetme (nga pika e nisjes për në pikën fundore që është Impianti i trajtimit të mbetjeve organike) do kryhen me sistemin GPS bazuar në sistemin e rrugëve aktuale dhe në pikat e grumbullimit të mbetjeve të hedhura në hartë. Bazuar në të dhënat në lidhje me pikën e nisjes, vendndodhjen e PGM, sistemit të rrugëve aktuale dhe pikën fundore (impiantin e trajtimit të mbetjeve organike), sistemi përlogarit gjurmën se ku duhet të kalojë mjeti sipas rradhës të grumbullimit të PGM (në hartë kjo rradhë tregohet me numrat rendor në secilën PGM). Potencialisht do të propozojmë që pika fundore për trajtimin e mbetjeve organike do të jetë në afërsi të landfillit të Bushatit.

D. Llogaritja e kostos së shërbimit për Skenarin II

Llogaritjet e kostove të Skenarit II janë kryer në sajë të programit të dëp për llogaritjen e kostos (miratuar me VKM, 2018), duke e përshtatur sistemin në rastin e Bashkisë Fushë-Arrëz. Në sistem janë hedhur të dhënat teknike të përmendura më lart dhe është llogaritur kosto e shërbimit siç tregohet në tabelat përmbledhëse më poshtë, me zërat përkatëse të shërbimeve të mbetjeve. Kostot për skenarin e II janë të njëjta me kostot e skenarit të parë, për pjesën e shtrirjes së shërbimit në të gjithë territorin e bashkisë, ndërkohë janë shtuar kostot për skenarin e dytë për ndarjen në burim të mbetjeve organike:

Zona Sub-Urbane	Kosto e Skenarit II
	12 mujore (LEK/vit)
NJA Fushë Arrëz	
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi kamionit, Vaj+filtra, Goma, Mirëmbajtja mekanike, Parkim)	555,000
Nën kosto për grumbullim dhe transport	252,980
Nën kosto e personelit	1,349,760
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	2,157,740
Nën kosto e depozitimit në landfill	-
Nën kosto e amortizimit	557,695
Nën kosto totale e amortizimit	247,089
Nën kosto administrative/ për grumbullimin e taksave/ fushatë ndërgjegjësimi)	109,817
Kosto administrative (9%) dhe Fitimi nga të radhurat neto (4%)	3,102,341.0
KOSTO TOTALE OPERACIONALE	3,717,968
KOSTO TOTALE INVESTIMI	6,820,309

²²Skema që mund të aplikojë bashkia është ndarja në dy rryma (2 kontenierë – mbetje të thata dhe mbetje të njoma)

që bashkitë të angazhojnë në hartimin e strategjive konkrete për të kapërcyer këtë rrugë të kostos nga skenari bazë si:

- i. Rritja e niveleve të grupimit im të tarifave
- ii. Planifikimi i rritjes së tarifës bazuar në koston aktual të shërbimit në gjatë 5 vjeçar të planit
- iii. Ngritja e një sistemi informimi sa më transparent dhe të aksesueshëm për komunitetin
- iv. Ngritja e një sistemi monitorimi të shërbimit sipas katëreve të performancës
- v. Informimi i komunitetit në lidhje me skemat e menaxhimit të impenjave dhe detyrimet për pagesën e tarifës së pastër

4.7 Politika e mbulimit të kostos nga të ardhurat nga tarifat e pastrimit

4.7.1 Metodologji për mbulimin e kostos

Politika e mbulimit të kostos: Mbulimi i kostos përfshin një sistem tarifash dhe taksaash, të cilat kanë si qëllim specifikisht të mbulojnë detyruesisht të gjitha kostot e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga përdoruesit e kësaj shërbimi në përputhje me principin "kushë – pagues". Avantazhet e sistemit të mbulimit të kostos përcaktojnë në faktin se të gjitha kategoritë e konsumatorëve të shërbimit, heqjen e kostos së plotë të tij janë të përfshirë në mënyrë me të drejtëpërdrejtë me problemet e cështje të shërbimit, vlerësojnë përshën që merit pagesa e tarifës së tyre në mbledhjen e të ardhurave si dhe mundet të reagojnë në bashkë me blerësit konsumatorëve këtë shërbim. Hartimi i politikave të mbulimit të kostos është përgjegjësi e bashkive dhe synon të përcaktojë nivelin e rikuperimit të kostos që duhet të arrihet për një periudhë të caktuar kohore, duke përshkruar me parë:

- Logaritjet e kostos së plotë të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve të ngjara bashkive;
- Planifikimin e buxhetit të bashkive mbi këtë kostë;
- Përcaktimin e tarifave për kategoritë e ndryshme që përfitojnë shërbimin bazuar mbi nivelin e rikuperimit të kostos të përcaktuar
- Procedurat e zbatimit dhe monitorimit.

Konkretisht bashkia duhet analizuar gjendjen e saj mund të kuptojë se në cilat nga këto opsione ajo është aktualisht dhe ku ajo kërkon të shkojë, në sajë të objektivave që zbulohen të vendosë:

- Koston të pambuluarë, kur të ardhurat janë më të ulëta se anëtarizimet direkte operative
- Parashikimin e mbulimit të kostave operative direkte dhe të mirëmbajtjes (KODM)
- Parashikimin e mbulimit të KODM-së operative të depozitimit dhe mirëmbajtjes së dhe të interesi të kreditës së marrë për të përmirësuar shërbimin
- Parashikimin të mbulojë KODM si dhe pagesën e kreditës dhe të interesave të marrë
- Parashikimin e mbulimit të KODM, interesit të kreditës, shpenzimet për amortizimin e dhe parashikimet për investimet në përmirësimin e atalgjës
- Parashikimin e mbulimit të KODM të amortizimit (kosto kap lalo dhe krijimin e investimeve) si dhe parashikimin e investimeve në punë dhe atalgjës (ose kosto marzhinale në terma atalgjës)
- Parashikimin e mbulimit të kostos marzhinale në terma atalgjës plus kostos mjedësore (eksternalitetet) të shprehura mundësisht në mënyrë të sigurtë sa të sigurtë me Lendin II

Megjithatë për të ndërtuar një politikë të qëndrueshme dhe mbi të gjitha të zbatueshme të rikuperimit të mbulimit të plotë të kostos, bashkitë kanë nevojë për një bashkëpunim me nivelin e ndërtimit të politikës. Kështu në nivelin qëndror duhet të zhvillohen standardet e cilimit të shërbimit për të pasur një kuptim të përshikshëm për të gjitha bashkitë për nivelin e ofrimit të shërbimit. Vetëm në këtë mënyrë mund të kemi procedurë të standartizuara për monitorimin e shërbimit si dhe nivele të standartizuara (klasat) të krahasueshme të ofrimit të tij. Gjithashtu duhet të hartohen guidat e reja të përgatitura se buxhetit dhe "qëndrave të buxhetit apo të kostos" por e emente të voposhtë të shërbimit të mbetjeve

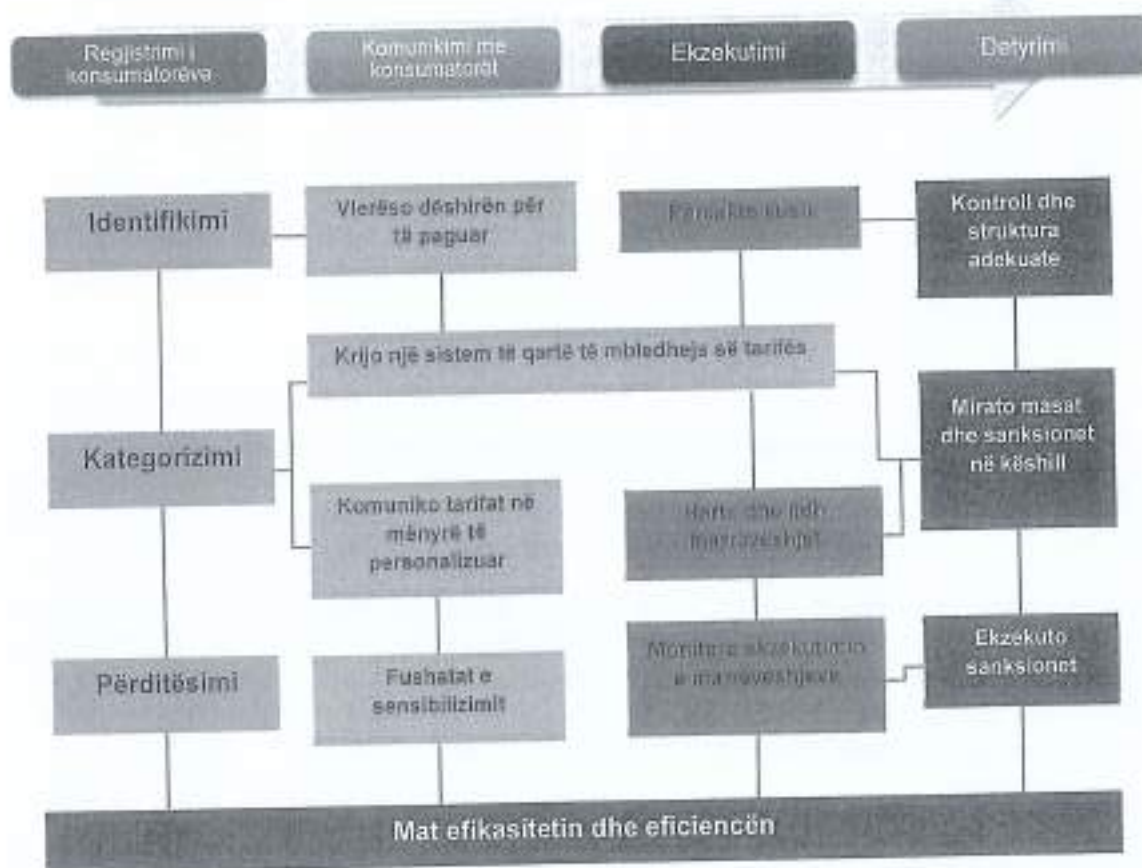

Figura 15 Strategjia për vjeljen e tarifave
[Burimi: zhvilluar nga autori]

- *Regjistrimi i konsumatorëve*, që është edhe hapi i parë, përfshin identifikimin e të gjitha subjekteve që përfitojnë shërbimin e menaxhimit të mbetjeve, kategorizimin e tyre sipas karakteristikave (tipi, madhësia, natyra e mbetjeve që gjenerojnë, sasia, etj.) duke synuar ngritjen dhe mirëmbajtjen e një sistemi të përditësuar të dhënash brenda kufijve të bashkisë. Ky sistem duhet të kontrollohet rregullisht të paktën *një herë në vit* për të reflektuar të gjitha lëvizjet e popullsisë si dhe regjistrimin e të gjitha bizneseve të reja.
- *Komunikimi me konsumatorët* që përfitojnë shërbimin është një moment tjetër shumë i rëndësishëm në ndërtimin e një sistemi efikas në vjeljen e tarifave. Ky hap synon diferencimin e tarifave për konsumatorët e ndryshëm të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve si dhe lidhja e tarifës me nivelin e cilësisë të shërbimit. Marrja e opinionit qytetar përmes pyetësorëve në lidhje me cilësinë e shërbimit të ofruar synon jo vetëm evidentimin e problemeve, por ka për qëllim edhe matjen e dëshirës dhe mundësive për të paguar duke kontribuar në krijimin e një sistemi të qartë procedurash për hartimin dhe vjeljen e tarifave. Një pikë tjetër e rëndësishme përse i përket komunikimit me konsumatorët është bërja transparente e tarifave përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit (media e shkruar dhe vizive, ëeb site etj.).
- Pjesa më e madhe e autoriteteve vendore e kryejnë vetë procesin e *vjeljes së tarifave* nëpërmjet zyrtare të tyre vendore të taksave apo drejtorisë vendore të taksave dhe tarifave. Ndonjëherë tarifën e mbetjeve vendosen së bashku me tarifën e tjera vendore (të tilla si fatura e furnizimit me ujë) apo taksa të tjera vendore (tatimi mbi pronën) brenda së njëjtës fature. Për të siguruar qëndrueshmërinë e sistemit është e rëndësishme që të hartohen edhe disa mekanizma të rëndësishëm, duke filluar me mjetet e njoftimit për t'i bërë konsumatorët më të vetëdijshëm për përgjegjësinë ose detyrimin për të paguar, deri në aplikimin e mjeteve të zbatimit të tilla si sanksionet, gjokat, etj.

Familjet	Tarifa e eksiztusave (lek/familjevit)	Nr. Familjeve	Të ardhurat e mundshme	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat	Kosto e Familjeve në koston shitesë	% e familjeve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari eksiztusues (lek)	Tarifa e re sipas skenarit I	Të ardhurat e mundshme	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat
Fushë Artëz	700	1,012	708,400			37.00%	538.85	1,300	1,315,800	
Darë Mali	700	524	366,800			19.18%	538.88	1,300	681,200	
Isafë	700	411	287,700			15.03%	539.86	1,300	534,300	
Pierza	700	440	308,000			16.06%	539.98	1,300	572,000	
Blerim	700	348	243,600			12.72%	539.85	1,300	452,400	
Totali		2,735	1,914,500	19%	1,476,507				3,555,600	35%

BM	Tarifa e eksiztusave (lek/vit)	Nr. BM	Të ardhurat e mundshme	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat	Kosto e BM në koston shitesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari eksiztusues (lek)	Tarifa sipas skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat
Loja fedi, bingjo, foto	7,000	1	7,000			4%	29,180	15,000	15,000	
Bankat, Agjensi Kombëne Valute, Agjensi Turistike, Degjeshitjalet e Komparive Celulare dhe alb-telekom, posta shpirtërore et.	30,000	5	150,000			22%	29,180	50,000	250,000	
Punime duratimi, metalikë, dru, dhe biznesi meq	40,000	2	80,000			8%	29,180	50,000	100,000	
Prodhime ushqimore, buke, embelime, mish, peshku, bujqësi	40,000	5	200,000			22%	29,180	50,000	250,000	
Prodhim, subjekte shërbimi dhe tregtia	50,000	5	250,000			22%	29,180	60,000	300,000	
Subjekte ndërtimi	50,000	3	150,000			13%	29,180	60,000	180,000	
Shërbime artizanale	30,000	1	30,000			4%	29,180	40,000	40,000	
Profesione të lira	20,000	1	20,000			4%	29,180	30,000	30,000	
Totali		23	867,000	9%	671,140				1,165,000	12%

BV	Tarifa e eksiztusave (lek/vit)	Nr. BV	Të ardhurat e mundshme	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat	Kosto e BV në koston shitesë	% e bizneseve kundrejt totalit	Rritja e tarifës nga skenari eksiztusues (lek)	Tarifa sipas skenarit I (lek/vit)	Të ardhurat e mundshme nga tarifa e re	Mblidhimi i kostos nëse mbledhen të gjitha tarifat

Tarifa familjare nga kosto operative (Fushë - Arrez)		2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.1	Nr. i familjeve	1,012	1,022	1,032	1,043	1,053	1,064
1.2	Tarifa vjetore e familjeve	700	700	900	1,100	1,200	1,300
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajné)	708,400	715,484	929,107	1,146,931	1,283,710	1,382,709
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	50%	55%	60%	65%	70%	75%
1.5	Të ardhurat e grumbulluara	354,200	393,516	557,464	745,505	884,597	1,037,032
1.6	Pjesë e koston operative për familjet	3,336,215	3,836,647	4,170,269	4,503,890	4,837,512	5,171,133
1.7	Përqindja e mbulimit të koston	11%	10%	13%	17%	18%	20%
Tarifa familjare nga kosto operative e (Qafë Mali - Ibellë)		2025	2026	2027	2028	2029	2030
2.1	Nr. i familjeve	935	944	954	963	973	983
2.2	Tarifa vjetore e familjeve	700	700	900	1,100	1,200	1,300
2.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajné)	654,500	661,045	858,414	1,059,665	1,167,558	1,277,503
2.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	30%	35%	40%	45%	50%	55%
2.5	Të ardhurat e grumbulluara	196,350	231,366	343,366	476,849	583,779	702,626
2.6	Pjesë e koston operative për familjet	2,016,912	2,319,449	2,521,140	2,722,831	2,924,523	3,126,214
2.7	Përqindja e mbulimit të koston	10%	10%	14%	18%	20%	22%
Tarifa familjare nga kosto operative e (Blerim-Fierzë)		2025	2026	2027	2028	2029	2030
3.1	Nr. i familjeve	759	767	774	782	790	798
3.2	Tarifa vjetore e familjeve	700	700	900	1,100	1,200	1,300
3.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajné)	531,300	535,613	696,830	880,198	947,782	1,037,032
3.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave	0%	5%	10%	15%	20%	25%
3.5	Të ardhurat e grumbulluara	-	26,831	69,683	129,030	189,556	259,258
3.6	Pjesë e koston operative për familjet	1,670,477	1,921,049	2,088,096	2,255,144	2,422,192	2,589,239
3.7	Përqindja e mbulimit të koston	0%	1%	3%	6%	8%	10%

Tabela 22 Mbulimi i koston nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I
[Burimi: Punuar nga Autori]

Në grafikët më poshtë tregohet përqindja e nivelit të të ardhurave që grumbullohen kundrejt përqindjes të mbulimit të koston gjatë 5 viteve të zbatimit të planit, për secilën zonë të mbetjeve:

Figura 18 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – NJA Blerim - Fierzë
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim si nga tabela ashtu edhe nga grafikët, niveli i grumbullimit të të ardhurave nga tarifa e pastrimit nga familjet në dy njësitë në të cilat ofrohet shërbimi ka qënë në nivele 30-50%, ndërsa në njësitë e tjera të cilat nuk marrin shërbim, ky nivel ka qënë pothuajse zero.

Në parashikimin e bërë për 5 vjeçarin e zbatimit të planit, është parashikuar një rritje 5% çdo vit për secilën njësi të nivelit të grumbullimit të tarifës nga familjet dhe 10% të kostos operative çdo vit, duke marrë parasysh edhe nivelin e informimit të qytetarëve.

Në fund të 5 vjeçarit parashikohet që NJA Fushë-Arrëz të ketë performancën më të mirë duke arritur nivele të grumbullimit të tarifës deri në 75% dhe nivelin e mbulimit të kostos deri në 20%, e ndjekur më pas nga NJA Qafë Mali me nivel të grumbullimit të tarifës me 55% dhe nivel të mbulimit të kostos nga tarifat e familjeve me 22%. Njësitë e tjera, të cilat do të fillojnë rishtazi të marrin shërbimin, parashikohet të kenë një performancë më të ulët se dy të tjerat.

Ndërkohë përse i takon planifikimit të të ardhurave për bizneset e vogla dhe të mëdha, është parashikuar niveli i grumbullimit të të ardhurave dhe mbulimi i kostos gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, duke marrë në konsideratë rritjen e kostos dhe rrjedhimisht rritjen e tarifës nga zbatimi i Skenarit I. Në tabelën më poshtë paraqitet planifikimi i të ardhurave, kostove operative dhe mbulimi i kostos, ku potencialisht merret një rritje e numrit të bizneseve me 1% në vit.

Tarifa e biznesit të madh nga kosto operative e shërbimit		2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.1	Nr. i bizneseve të mëdha	23	23	23	24	24	24
a.	Lojra fati, bingo, loto	1	1	1	1	1	1
b.	Njësi Shërbimi (Bankat, Agjensi Këmbimi Valute, Agjensi Turistike, Degët/Filialet e Kompanive Celulare dhe alb-telekom, posta shqiptare etj.)	5	5	5	5	5	5
c.	Punime duralumini, metalesh, druri, dhe biznesi madh	2	2	2	2	2	2
d.	Prodhime ushqimore, buke, ëmbëlsira, mish, peshku, bulmeti	5	5	5	5	5	5
e.	Prodhim, subjekte shërbimi dhe tregtie	5	5	5	5	5	5
f.	Subjekte ndërtimi	3	3	3	3	3	3
g.	Shërbime artizanale	1	1	1	1	1	1
h.	Profesione të lira	1	1	1	1	1	1
1.2	Tarifa e pastrimit për secilën kategori						
a.	Lojra fati, bingo, loto	7,000	8,000	8,000	110,000	13,000	15,000
b.	Njësi Shërbimi (Bankat, Agjensi Këmbimi Valute, Agjensi Turistike, Degët/Filialet e Kompanive Celulare dhe alb-telekom, posta shqiptare etj.)	30,000	30,000	35,000	40,000	45,000	50,000
c.	Punime duralumini, metalesh, druri, dhe biznesi madh	40,000	40,000	40,000	45,000	45,000	50,000
d.	Prodhime ushqimore, buke, ëmbëlsira, mish, peshku, bulmeti	40,000	40,000	40,000	45,000	45,000	50,000
e.	Prodhim, subjekte shërbimi dhe tregtie	50,000	50,000	50,000	55,000	55,000	60,000

VI	Përqindja e mbulimit të kostos nga BM për të gjithë Bashkinë	Vite					
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM	489,020	530,130	571,240	612,350	653,460	694,570
VIII	Pese e kostos operativë për BV në total për Bashkinë	1,008,113	1,039,322	1,070,531	1,101,740	1,132,950	1,164,159
IX	Përqindja e mbulimit të kostos nga BV për të gjithë Bashkinë	49%	51%	53%	55%	58%	60%
VI	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia	1,990,470	1,894,523	1,866,850	2,997,805	1,408,991	1,130,623
VIII	Kosta Operative e Bashkisë	11,541,65	13,273,16	14,427,320	15,581,505	16,735,691	17,889,87
IX	Përqindja e mbulimit të kostos për të gjithë Bashkinë	14%	14%	13%	19%	20%	23%

Tabela 24.16 Ardhurat e grumbullimit të kostos nga tarifa e pasivimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit (Sulim - Planar nga Autor)

Nga tabela shohim se Bashkia Fushë-Arrëz gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit sipas parashikimeve për nivelin e nivelit të grumbullimit të tarifës së pasivimit me 5% që do vijë dhe milionat e kostos operativë me 10% që do vijë, do të arrijë të mbulojë kostot e shërbimit deri në masën 23%, nëse të gjithë konsumatorët do të jenë të gatshëm të paguajnë tarifën e pasivimit. Këto shifra mund të jenë më të ulëta, nëse bashkia ka ambicie dhe burimet për të vendosur objektiva më të larta në nivelin e grumbullimit të tarifës, në mënyrë të tillë në të ardhurat e grumbulluara të mbulojnë deri në 100% të kostos së shërbimit, ose të bëjnë shprehim të nivelit aktual të tarifave, për të synuar mbulimin e plotë të kostos së shërbimit.

SKENARI II

Nëse Bashkia Fushë-Arrëz do të marrë përsipër realizimin e skenarit të dytë, është e qarta që niveli i tarifave dhe kostos për njësi në Fushë-Arrëz, ku planifikohet të shtrohet shërbimi do të rriten. Konkretisht nga Skenari I për në skenarin e dytë do të rritet kosto e shërbimit për NJA Fushë-Arrëz ku planifikohet që të shtrohet ndryshe nga burimet mbetëse. Megjithatë, nisur nga fakti që Bashkia Fushë-Arrëz duhet të përmbushë standardin minimal për shërbimin e shërbimit në të gjithë territorin e saj (NJA Shërbim, Ibollë dhe Fierzë do të mund të shtrinë shërbimin vetëm për 60% të popullsisë për shkak të distancave shumë të largëta dhe rrugëve jo të gjendrë të mirë) bashkia mund të zgjedhë që eliminonë këtë skenar të mundshëm me kostot aktuale, duke futur në nivelin e grumbullimit të të ardhurave nga familjet, jo më 5% vit për më 20-30% që do vijë për të kompensuar kostot operative të skemas së re.

V. PLANIFIKIMI I FUSHATAVE TË NDËRGJEGJËSIMIT DHE INFORMIMIT TË KOMUNITETIT

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të menaxhimit të mbetësive, mjetet e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në territorin e bashkisë është shumë i domosdoshëm përshirja dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet të mbeshtetë atë. Suksesi i çdo skeme bazohet plotësisht nga mbështetja e përdoruesve. Është me rëndësi që të sigurohet zbatueshmëria e planit në 5 vjeçarit e ardhshëm, bashkia duhet të sigurojë një marrëdhënie partneriteti me komunitetin, ku ai:

- Të ketë aksesueshmëri në informimin dhe informim, ankuesve sugjerimeve në lidhje me shërbimin e menaxhimit të mbetësive (anketa të zotëuar rregullisht nga bashkia, njoftime të rregullta në shtetë të bashkisë dhe në faqet online të saj dhe rrjetet sociale)
- Të informohet rregullisht në lidhje me skemën e menaxhimit të mbetësive dhe aplikohet në territorin e bashkisë
- Të mundësohet transparencja e nivelit të tarifave të pasivimit dhe sistemit të falimentit për grumbullimin e saj.

Dy metodat kryesore për të marrë mendimin e komunitetit janë:

- Mundësia e komunitetit për të enkuar Bashkia apo operacionin shërbim i duhet të ketë zyrën e kontaktit të informacioni për të marrë ankesat. Numri i ankesave dhe zgjidhja e tyre është një nga parametret e matjes së performancës së institucionit dhe me manaxhimin e mbetjeve.
- Vlerësimi i kërkesës dhe sondazhësticimi i "vullnetit për të paguar". Për të vlerësuar kërkesën vullnetin dhe mundësinë për të paguar, do të nevojë për të komunikuar me performancën e mundshme të shërbimit. Lidhur me alternativat e shërbimit, kostolet, buxhetin dhe tarrat. Për secilin zonë të komunitetit apo zonë për të përfshirë në sondazh, mostra që duhet të realizohet është midis 100 dhe 200 të intervistuar. Kjo praktikë duhet të kryhet në periodikisht nga bashkia ose sa herë që në shikon të arsyeshme për të marrë opinionin e publikut në lidhje me vlerësimin e performancës të shërbimit.

VI. RISHIKIMI I PLANIT

Ndërsa e zbatimit të planit duhet të jetë një proces i vazhdueshëm me vlerësime periodike (përditë) ose më shpesh nëse është e nevojshme për vlerësimin dhe rishikimin e objektivave dhe masave. Monitorimi dhe vlerësimi mund të funksionojë si një bazë për rishikimin e planit.

Që të të rëndësishme për të marrë në konsideratë kur të analizohet ky plan janë sigurant vlerësimit, nëse objektivat janë përmbushur, nëse masat e parashikuara kanë qenë efektive apo jo. Një plan duhet të rishikohet gjithashtu kur po loka kompanitë e mbetjeve rekomandojnë apo detyron ndryshime të theksuar në mënyrën e manaxhimit të mbetjeve apo vendos objektivat të ndryshëm në funksion të obligimeve ndërkombëtare. Në këto raste, plani duhet të përballet me ndryshime të theksa ose mund të jetë i nevojshëm hartimi i një plani të ri.

Përgjatë zbatimit të planit, duhen analizuar në mënyrë të vazhdueshme faktorët kryesorë që impletojnë në parashikimet dhe objektivat e vëna në plan, si zhvillimi i popullsisë, ndryshimet tarrat me konsumin dhe jo në mbetjeve të gjeneruara nga industria apo ekonomia të entëtpake. Gjithashtu analizimi i këtyre faktorëve shërben për të vlerësuar programet dhe projektet në proces apo që duhen të fillojnë.

6.1 Monitorimi i planit

Ky plan duhet të parashtojë hapat të vazhdimin indikatorët dhe mjetet për të vlerësuar nën të bërë për të verifikuar nëse objektivat janë përmbushur dhe të raportojë tek vendimtarët. Qëllimi është që të sigurojë që autoritetet përgjegjëse të ofrojnë dhe mundësinë për të ndjekur zhvillimin dhe zbatimin e planit dhe të vendosin mbi masat antasë, nëse është e nevojshme. Studimi bazë i kryer për të llogaritur këtyre planit, do të shërbejë si një status bazë mbi të cilin do të vlerësohen arritjet e objektivave dhe tarrat dhe mbi të cilin do të maten ndryshimi i indikatorëve të performancës së planit.

Monitorimi i planit duhet të jetë një proces i vazhdueshëm me vlerësime periodike dhe, nëse është e nevojshme mund të kërkojë rishikimin e objektivave dhe masave të planit. Monitorimi i planit do të shërbejë për:

- Për të dhënë informacion të vazhdueshëm tek bashkëpunëtorët dhe grupat e interesit mbi statusin e zbatimit të planit.
- Për të arritur statusin dhe për të vlerësuar efektshmërinë e skemave të zbatuara;
- Për të përshkruar, modifikuar ose forcuar skemat apo programet në proces ose për të krijuar të reja ose të përshtatshme apo të efektshme;
- Për të mesuar përditësit dhe shpërndarë informacion dhe njohuri.

Procesi i monitorimit dhe vlerësimit të shërbimit

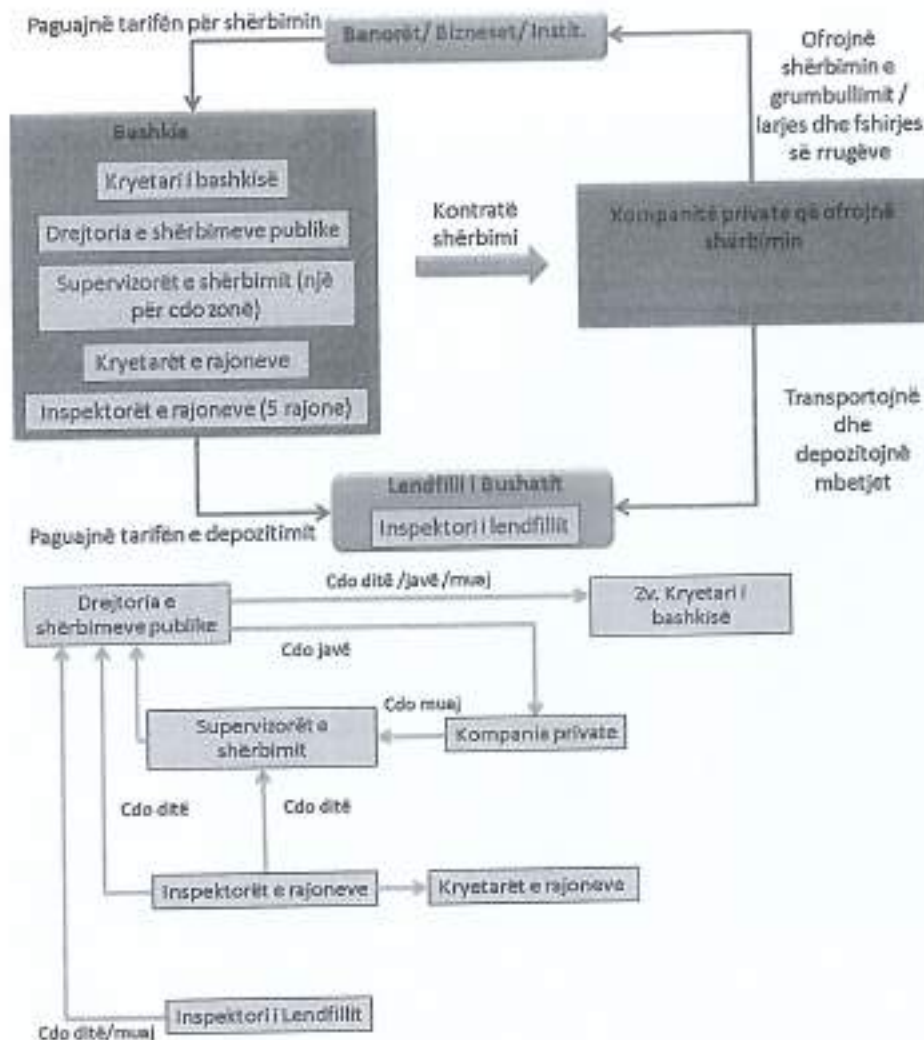

Figura 19 Aktorët që mund të përfshihen në operacionet e monitorimit të shërbimit

[Burim: zhvilluar nga autori]

Ndërkohë për të gjitha njësitë vendore, pas evedentimit të PGM në terren, grupi i punës mund të hartojë modele të raporteve ditore në lidhje me gjendjen e PGM në të gjithë territorin tyre. Këto raporte duhet të plotësohen nga supervzori përpara se të raportohen në Drejtorinë e Shërbimeve Publike në Bashki:

- g. Marrjen e masave për pastrimin nga ana e pronarëve të hapësirave rreth dyqaneve dhe pikave ambulatorie të shitjes;
- h. Marrjen e masave për sigurimin e një pastërtie të pranueshme duke dezinfektuar kontenierët dhe koshat rrugorë të depozitimit të mbetjeve;
- i. Mbajtja e uniformave gjatë proceseve të punës nga punonjësit e pastrimit;
- j. Përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të administruesve të mbetjeve (operatorët e mbetjeve, industria e mbetjeve):
 - Veprimet të kryhen vetëm nga kontraktorë të licencuar;
 - Procedurat administrative për dhënien dhe heqjen e licencave;
 - Pagesa e tarifave dhe taksave të vendosura nga autoriteti vendor;
 - Përdorimi i makinerive dhe kontenierëve të përshtatshëm;
 - Përdorim i vendeve të licensuara të depozitimit;
 - Regjistrimi i konsumatorëve që përfitojnë shërbime pastrimi;
 - Mbajtja e të dhënave historike për mbetjet;
 - Parandalimi i problemeve për shëndetin publik.

6.2 Zbatimi dhe sanksionet

Rregullorja vendore e administrimit të mbetjeve shoqërohet me një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Këshilli Bashkiak. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin "ndotësi paguan", ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysh kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbetjeve, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për dekurajimin dhe parandalimin e ndotësve.

Gjobat lokale duhet të vendosen nga inspektorët bashkiakë që janë nën juridiksionin e bashkisë. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbetjeve.

6.3 Pjesëmarrja e sektorit privat

Ekzistojnë një sërë përfitimesh dhe avantazhesh lidhur me përfshirjen e sektorit privat në sektorin e Menaxhimit të mbetjeve:

- Sektori privat zotëron një ekspertizë më të mirë teknike dhe akses më të madh ndaj kapitaleve financiare sesa sektori publik;
- Skemat e minimizimit të mbetjeve që kërkojnë financime në teknologji (makineri dhe kontenierë) mund të jenë shumë të përshatshme për një bashkpunim PPP;
- Administrata e sektorit privat është më efektive se ajo e sektorit publik;
- Aty ku sektori privat mund të realizojë shërbimet me standarde të njëjta apo më të mira dhe me kosto më të ulët për njësi, dhënia me kontratë e shërbimeve është një mundësi mjaft e mirë për të përmirësuar performancën e përgjithshme të shërbimeve të bashkisë;
- Dukë qënë që është i orientuar drejt fitimit, sektori privat ofron kontroll më të mirë të standardeve operative dhe teknike, etj.

Kontraktimi i shërbimeve të largimit të mbetjeve voluminoze, mbetjeve të riciklueshme apo dhënia me koncesion e impianteve apo aktiviteteve për trajtimin mbetjeve (përfshirë edhe Stacionin e Transferimit të Mbetjeve), duhet të shihet si një mundësi për të tërhequr investime nga sektori privat në infrastrukturën e mbetjeve. Përfshirja e sektorit privat me anë të koncesionit apo partneritetit publik-privat duhet të nxitet si një mekanizëm për të ofruar një zgjidhje më të mirë ekonomike dhe që mund të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore.

Komponenti	Objektiv Strategjik	Veprimi i detajuar	Indikator matës i performancës	Përgjegjësi	Afati kohor
1. CILËSIA E SHËRBIMIT					
1.1 Mbulimi i zonës me shërbim (88 qendër e bashkisë)	Mbulimi i territorit të Bashkisë me shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbejeve dhe konsolidimi i tij në zonat ku aktualisht ofrohet shërbimi - Shërbimi i shërbimit në 100% të territorit urban në NJA Fushë-Atëz dhe NJA Qafë-Mali - Shërbimi i shërbimit në 80% të territorit rural në NJA Blerim, Iballë, Fierzë - Përmirësimi dhe zgjerimi i infrastrukturës për grumbullimin me kapacitet 1.1 m³ s/ dhe transportin efektiv të mbejeve në të gjithë territorin e Bashkisë Fushë-Atëz	1. Rrëzimi i zonave të shërbimit të mbejeve (Indeksi e Bashkisë në tre zona shërbimi: Zona Urbane (NJ A Fushë-Atëz), Zona Rurale 1 (NJ A Qafë-Mali dhe Iballë), Zona Rurale 2 (NJ A Blerim dhe Fierzë). 2. Shërbimi i shërbimit në NJA në të cilat nuk ofrohet shërbimi i mbejeve (NJ A Iballë, Blerim, Fierzë) dhe konsolidimi i shërbimit në NJA të cilat kanë pajisur shërbim. Investim në infrastrukturë duke përfshirur ato, në shtet të reja të mjaftueshme që ka Bashkia e re (tërhe kontenerët dhe mjete teknologjike).	Niveli i pasërisë së pikave të grumbullimit të mbejeve (praia e mbejeve jashtë kontenerëve) Niveli i pasërisë së murgëve kryesorë të bashkisë Niveli i depozitimit legjale kundrejt atyre të pastuara	Bashkia Fushë-Atëz, Kryetari, Drejtori i shërbimeve, Përgjegjësi i shërbimit të mbejeve	2025-2026
1.2 Pasiqendë e bashkisë	Sigurimi i pasërisë së pikave të grumbullimit të mbejeve (entëri i pikave të lehtëbushurës) Sigurimi i pasërisë së murgëve të qytetit dhe zonave të urbanizuara nga hekurudat Reduktimi i depozitimit legjale të mbejeve urbane dhe atyre inerte në territorin e Bashkisë Fushë-Atëz	1. Shërbimi i shërbimit në territorin të pabulluar me shërbim (NJ A Iballë, Blerim dhe Fierzë) 2. Konsolidimi dhe përmirësimi i infrastrukturës mbështetëse për grumbullimin dhe transportin e mbejeve në 3 NJA ku aktualisht ofrohet shërbimi i menaxhimit të mbejeve 3. Zbatimi i sistemit të monitorimit të murgëve dhe niveli i pasërisë së mbejeve 4. Zbatimi i masave të përcaktuara në studimin e dëd "Zbulja e Rikult në Vend depozitimi - Raporti Final 2018" për rehabilitimin dhe në mbylljen përfundimtare të venddepozitimit në Bashkinë Fushë-Atëz. 5. Sigurimi i financimit për zbatimin e projektit të rehabilitimit 6. Hartimi dhe miratimi i një plani mjedisor të monitorimit dhe kujdesit pas mbylljes së venddepozitimit	Niveli i pasërisë së pikave të grumbullimit të mbejeve (praia e mbejeve jashtë kontenerëve) Niveli i pasërisë së murgëve kryesorë të bashkisë Niveli i depozitimit legjale kundrejt atyre të pastuara	Bashkia Fushë-Atëz-Administratë e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike	2025-2026
1.3 Gëzimet e bashkisë për të ardhurat ankesat e komunitetit	Ngritja e një sistemi komunikimi dhe partnerial me komunitetin për krijimin e mundësive për akses të	1. Hartimi i një strategjie dhe plani veprimi për mundësinë e vështueshmërisë të informacionit për kategoritë e konsumatorëve në lidhje me qendrën që	Niveli i fushëve të ndërgjegjësimit të ndërmarrja gjatë një viti	Bashkia Fushë-Atëz, Zyra e informimit dhe komunikimit me komunitetin	2020-2021

	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.		2025-2028
8. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	1. Promovimi i trajnimit të vegël të mbetjeve të theksa të ndikuarve, duke instaluar skemat e ndarjes në burim për zona pilot në NJA Fushë-Arrëz.	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	2025-2028
9. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	1. Promovimi i trajnimit të vegël të mbetjeve të theksa të ndikuarve, duke instaluar skemat e ndarjes në burim për zona pilot në NJA Fushë-Arrëz.	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	2025-2028
10. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	1. Promovimi i trajnimit të vegël të mbetjeve të theksa të ndikuarve, duke instaluar skemat e ndarjes në burim për zona pilot në NJA Fushë-Arrëz.	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	2025-2028
11. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	1. Promovimi i trajnimit të vegël të mbetjeve të theksa të ndikuarve, duke instaluar skemat e ndarjes në burim për zona pilot në NJA Fushë-Arrëz.	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	2025-2028
12. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	1. Promovimi i trajnimit të vegël të mbetjeve të theksa të ndikuarve, duke instaluar skemat e ndarjes në burim për zona pilot në NJA Fushë-Arrëz.	7. Aplikimi i infrastrukturës të përcaktuar për grumbullimin e ndarë të mbetjeve Lëvizja e marrëveshjeve bashkëpunimipjesëmarrja me bizneset e mëdhenj astu dhe rrethorë të tjerë mund të ndihmojnë në skemën pilot për deponim dhe përfundim të përfundim.	2025-2028

		në programet pilot të minimizimit të mbetjeve 6. Rrëhimimi dhe përmirësimi i tarifave të blerjes, në përputhje të plotë me parimin "ndësi paguar" 7. Kyçja e studimeve periodike (njëvjeore) mbi "Dëshirën për të paguar" dhe "Mundësinë për të paguar" nga komuniteti 8. Rrëhimimi i strategjisë së mblidhjes së mbetjeve dhe nivelit të tarifave, bazuar në analizën e zhvilluar në plan dhe marrja në konsideratë e performancës së grumbullimit, studimin e dëshirës për të paguar, kostot dhe objektivat si dhe indikatorët financiar të përcaktuar në këtë plan	Apikimi i një sistemi taturimi transparent për komunitetin % e komunikimit që është i informuar në lidhje me shërbimin e sigurimit të tarifës së pastërit	Bashkia Fushë-Arriz, sektori i shërbimeve publike, zyra e financave dhe taksave & tarifave vendore	2025-2027
3.3 Transparenca në sistemin e fakturimit	Harfimi dhe miratimi i një sistemi të unifikuar për taturimin e tarifës së pastërit Harfimi i një strategje gjënjepështrëse për informimin e komunitetit	1. Krijimi i një sistemi procedurash për mblidhjen e tarifës 2. Blerjen transparente të tarifave për çdo grup që përfshin shërbimin në mënyrë të pavarur 3. Rrëhimimi dhe përmirësimi i mekanizmit që mundëson taturimin e të gjithë klientëve që marrin shërbimin e grumbullimit dhe të transportit të mbetjeve 4. Zhvillimin e fushatave të ndërgjegjësimit dhe edukimit të komunitetit në lidhje me rikrelin e tarifave të pastërit dhe detyrimin e tyre për pagosën e tyre			
IV. QENDRUESHMERIA INSTITUCIONALE 4.1 Transparenca në aspektin institucional	Plotesimi i kuadrit ligjor dhe rregullator lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve urbane: - Miratimi i planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve - Harfimi i rregullorave për shërbimin të caktuar të mbetjeve - Adoptimi i modelit të dëp-së, miratuar me VKM për ligjorizimin e kostos dhe tarifave	1. Miratimi i Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve Ngurta Bashkia 2. Përmirësimi i Rregullorës Lokale të Menaxhimit të Mbetjeve në kushtet e ndarjes së re administrative 3. Harfimi i një plani për montimin e e murgullit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga sektori i shërbimeve publike në bashki 4. Harfimi i formave dhe mjeteve për montimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve 5. Harfimi i një plani për zhvillimin e trajnimeve periodike për stafin lokal në fushën e menaxhimit të mbetjeve	Numri i dokumentave ligjorë që miratuar për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve Frekuenca e fushatave të montimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve Numri i formave të montimit të hartuar nga bashkia Numri i raportimeve javore dhe mujore për nivelin e ofrimit të shërbimit	Bashkia Fushë-Arriz, Përgjegjësi i Shërbimeve, Dep. Juridik, Drejtorja e menaxhimit financiar/ Këshilli i Bashkisë	2025-2027

ANEKS I: PLAN I DETAJUAR PËR PROGRAMIN E NDËRGJEGJËSIMIT NË LIDHJE ME PROCESIN E MANAXHIMIT TË MBETJEVE DHE SKEMAVE TË MINIMIZIMIT TË TYRE

Objektivat e projektit dhe të programit të ndërgjegjësimi

Ky program, që t'u vijë në ndihmë jo vetëm komunitetit, çili do të njihet me skemat e ruja dhe iniciativat pilot të kompostimit, por edhe nxënësit të shkollave, të cilët do të marrin iniciativën për të zhvilluar procesin e kompostimit në nivele komunitet apo në ambientet e shkollave.

Objektivat e fushatës ndërgjegjëse dhe informuese do të konsiderohen si më poshtë.

1. Ndërgjegjësimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me skemat e ruja të manaxhimit të mbetjeve, si do të kryhen, si dhe angazhimin e tyre konkret në aplikimin e tyre.
2. Ndërgjegjësimin dhe rritja e numrit të qytetarëve që paguajnë tarifën për shërbimet e mbetjeve.
3. Mbledhjet e aplikimit të skemave pilotëse për larja me ujë të mbetjeve në sajë të angazhimit të komunitetit në aplikimin e skemave të kompostimit, duke përmësuar në këtë mënyrë edhe shërbimin dhe cilësinë e mjedisit.
4. Rritja e numrit të qytetarëve dhe nxënësve të shkollave të informuar në lidhje me procesin e kompostimit dhe njohësit e udhëzimeve të ndërmarrja inicialivën për kompostimin e mbetjeve organike.
5. Ndërgjegjësimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me procesin se si do të kryhet kompostimi si dhe angazhimin e tyre konkret në aplikimin e skemave të kompostimit.
6. Prezantimin e skemave të ndërgjegjësimi për kategoritë ndryshme të qytetarëve dhe aktorëve që do të përfshihen në këtë iniciativë.
7. Prezantimin e modeleve më të mira që do të ndihmojnë në informimin dhe trajnimin e aktorëve të interesuar në aplikimin konkret të kompostimit të mbetjeve organike.
8. Prezantimin e skemave pilotëse për ngritjen e përdorimit të aktorëve që do të aplikojnë skemat e kompostimit.
9. Promovimin e mbrojtjes së mjedisit urban dhe rural.

Fushatë ndërgjegjëse dhe komunikuese do të jetë pjesë e programit të njësive vendore dhe do të jenë ato, të cilat do të zbatohen këtë program në territorin e njësive të tyre. Konkretisht me anë të kësaj programi statet lokale të njësive do të synojnë që periodikisht (shpesh siq është përcaktuar edhe në hapat me poshtë) gjatë gjithë vitit të zhvillojë fushatë intensive ndërgjegjësimi dhe informimi për komunitetin dhe specifiktisht për nxënësit e shkollave. Njësive vendore duhet të sigurojnë burimet e nevojshme financiare dhe njerëzore për të realizuar periodikisht gjatë vitit këtë program.

Në lidhje me burimet financiare njësive vendore duhet të parashikojnë si fillim në buxhetet e tyre një zë të veçantë për programin e ndërgjegjësimi dhe informimit, ku duhet të merret në konsideratë elementet si më poshtë.

1. Përgatitja e materialeve informuese, si: ka endari periodik i fushatave ndërgjegjëse, s broshura, postera apo stenda për në ambientet e njësive vendore dhe shkollave.
2. Përgatitja e spotit publikitar informues për fushatën intensive periodike gjatë vitit kalendrik.
3. Hecitja e informacioneve informuese në faqet e internetit të njësive lokale dhe shpërndarja e informacionit në mjete sociale.
4. Përfshirja e ekspertëve trajnuesve të jashtëm që do të kryejnë sesionet e trajnimit në shkollat dhe në komunitet.
5. Përgatitja dhe printimi i materialeve trajnuese për shkollat dhe komunitetin.

Si fillim përfaqësuesit e njësive vendore do të jenë objektet e ekonomisë që do të zhvillohen në kuadër të projektit, që do të njihen fillimisht me skemat e re të manaxhimit të mbetjeve dhe skema specifike e kompostimit të mbetjeve në komunitet të kompostimit të mbetjeve, mundësitë që ka zona për të zhvilluar këtë skemë, grupet e interesit që realisht kanë mundësi dhe interes, përfitimet ekonomike të trashëguara nga aplikimi i skemës, vendosja e sistemit të larja për të përfshirë shërbime më të mira mjedisore si dhe paraqitja e një plani informues dhe ndërgjegjëses për komunitetin.

Kjo fazë e rritjes së interesit do të propozojë konkretisht hapat që do të ndjekë njësia vendore për të realizuar këtë fushatë ndërgjegjësimi, ku do të parashikohet të organizohen takime, seminare, vizita në terren, në implantet e mbetjeve apo të riciklimit, etj., me pjesëmarrjen e individëve dhe grupeve të interesit duke përfshirë profesionistë dhe manaxherë të mbetjeve.

HAPI 3- VLERËSIMI DHE PËRMIRËSIMI

Në këtë fazë, drejtuesit e programeve, që janë përfaqësuesit e njësive vendore, duhet të jenë në gjendje të vlerësojnë programin dhe rezultatet e tij të për një periudhë **çdo 3 muajore**, për të parë nëse programi është realizuar sipas parashikimeve, nëse ka rezultuar i suksesshëm, i përshtatshëm dhe financiarisht i përballueshëm për të përmbushur mjaftueshmërisht pritshmëritë dhe objektivat. Falë vlerësimit mund të

përmirësohen aktivitetet, grafikët ose rrugët e operimit, të merren vendime nëse do të vazhdohet me programin, apo merren vendime për përmirësimin dhe mbështetjen e tij etj. Nga ana tjetër, autoritetet vendore synojnë të përfshijnë njerëzit më pranë programit, të risin pjesëmarrjen dhe kontributin e tyre.

Ky vlerësim mund të zhvillohet në fund të çdo fushate aktive (1 herë në muaj ose 1 herë në 3 muaj), ku njësia vendore përcakton disa forma të kontrollit si më poshtë:

1. **Vlerësim vizual** në zonat, të cilat kanë filluar të zbatojnë skemat e reja të manaxhimit të mbetjeve;
2. **Vlerësim sasior**, në lidhje me sasinë e mbetjeve të cilat janë reduktuar nga rryma e përgjithshme e mbetjeve (pra kanë shkuar për riciklim apo kompostim);
3. **Vlerësim cilësor** i zonave në të cilat janë vendosur infrastruktura të posaçme për trajtimin e mbetjeve, si kosha për riciklim apo për kompostimin e mbetjeve, nëse ato janë funksionale apo jo dhe nëse janë të mirëmbajtura apo jo;
4. **Vlerësim i opinionit të qytetarëve**, kryesisht të atyre të cilët kanë filluar zbatimin e skemave të reja të manaxhimit të mbetjeve me anë të një pyetësoi të shkurtër, i cili duhet të nxjerrë në pah: i) **A është e përshatshme skema për qytetarët**; ii) **A janë ata të ndërgjegjësuar dhe informuar mjaftueshëm për operimin e suksesshëm të skemës**; iii) **Sistemi i aplikuar i tarifave a justifikon mjaftueshëm skemën e re të manaxhimit të mbetjeve etj.**

Gjatë kësaj faze, si autoritetet ashtu edhe konsumatorët do të kërkojnë prova të qëndrueshmërisë nga partneriteti i tyre i deritanishëm, me qëllim që palët të sigurohen se kontributi i gjithsecilit ka vlerë dhe se pala tjetër tregon përkushtimin e duhur. Në këtë fazë rekomandohen intervistat, takimet publike dhe seminarët për të treguar rezultatet dhe për të prezantuar hapat për të ardhmen.

Informimi për Sistemin e ri të tarifave

Njësitë vendore me fillimin e aplikimit të skemave të reja ndërvendore, do të fillojnë të aplikojnë edhe një sistem të ri të tarifave të mbetjeve, për një shërbim i cili do të ofrohet në një territor më të madh, ku në disa raste nuk ekzistonte më parë. Nisur nga ky fakt, njësitë vendore do të duhet të fillojnë një fushatë ndërgjegjësimi për sistemin e ri të tarifave për mbetjet, e cila do të prekë qytetarët në dy nivele: i) ata që e paguanin më parë tashmë tani do të kenë një sistem të ri; ii) ata të cilët nuk kanë patur shërbim do tu duhet së pari të njihen dhe të kuptojnë se si funksionon sistemi, ku ata do të bëhen pjesë. Në fushatën ndërgjegjëse për sistemin e tarifave, e cila do të jetë pjesë e fushatës për promovimin e skemës së re ndërvendore, njësitë vendore duhet të marrin në konsideratë këto parime:

1. Alokimin e eficient të burimeve që ka në dispozicion njësia vendore
2. Ofrimi në mënyrë sa më eficiente të shërbimit - krijimi i incentivave për të ofruar shërbimin me kosto sa më të ulët

ëorkshopeve periodike, stendave në hyrje të njësive vendore apo edhe me broshura informuese, ku japin rezultatet e 8 hapave më lart.

Kompostimi i mbetjeve

a) Promovimi i kompostimit të mbetjeve në nivel komuniteti

Në njësitë vendore do të aplikohen skema kompostimi, si fillim për të informuar qytetarët në lidhje me këtë iniciativë të re. Për aplikimin e skemave të kompostimit propozohet që njësia vendore të hartojë një program, ku për një periudhë 3-4 muaj, dy herë në vit (kryesisht në periudhën e pranverës dhe fundin e verës ku koha është më e thatë dhe më lehtë për të filluar këtë proces), çdo 2-3 javë të realizohet një fushatë ndërgjegjësimi me titull **"Java lokale e ndërgjegjësimit për kompostimin e mbetjeve në zonën e Fushe Arrezt"**

Në kuadër të kësaj jave, njësitë vendore mund të përgatisin një leaflets (flyer) informues për ta shpërndarë në komunitetin e gjërë, i cili mund të përmbajë informacionin si më poshtë:

- i) Njoftim për punëtori falas për kompostimin për komunitetin në ambjentet e përzgjedhura nga njësitë vendore: çfarë është ai, si mund të kryhet, kushtet e përshtatshme për realizimin e tij, llojet e vermi kompostit që duhet të përdoren. Duke qënë që fushata do të përsëritet për disa javë gjatë një periudhe 4 muaj, këto ëorkshope mund të realizohen në zona me komunitete të ndryshme për të mbuluar sa më shumë territorin me informacion;
- ii) Gjatë zhvillimit të punës mund të zhvillohet një sesion i veçantë në lidhje me aplikimin e instrumentave nxitës financiarë për stimulimin e kompostit të mbetjeve (p.sh. komposti i prodhuar do të blihet nga kompanitë e interesuara ose nga vetë bashkia për përdorimet e saja) etj;
- iii) Njoftim për ofrimin e vermi kompostit në tregun e fermerëve me një çmim të arsyeshëm, gjatë ditës që do të zhvillohet punëtorja. Nëse nuk ka një treg fermerësh mund të improvisohet nga ana e njësive vendore një aktivitet, në sheshin kryesor të qytetit apo komunës, ku komuniteti mund të blejë vermi kompost të llojeve të ndryshme me një çmim të arsyeshëm. Të ardhurat e gjeneruara nga këto blerje, njësia mund t'i përdorë për të blerë kontenerë kompostimi për shkollat e qytetit që duan të zhvillojnë aktivitet kompostimi, si dhe për sigurimin e bazës së parë materiale për fillimin e kompostimit të mbetjeve organike;
- iv) Sipas periudhës kur do të zhvillohet java e ndërgjegjësimit, në ditët mjedisore si **22 Prill (dita e tokës), 5 Qershor (dita botërore e mjedisit), 24 Nëntor (Dita botërore e mbjelljes së pemëve)** të organizohen punëtoritë e mësipërme, apo tregu në sheshin e qytetit për blerjen e vermi kompostit, ose në leaflet informues mund të njoftohet se një nga shkollat "sot" të organizojë një demonstrim konkret të kompostimit të mbetjeve në oborrin e shkollës;
- v) Gjatë zhvillimit të fushatës ndërgjegjëse përgjatë 1 jave, njësia vendore me anë të një grupi studentësh vullnetarë mund të realizojë një pyetësor për komunitetin për të vlerësuar njohuritë aktuale dhe gadishmërinë që kanë qytetarët në zhvillimin e kompostimit të mbetjeve organike në nivel komuniteti;
- vi) Në leaflets informues, njësia vendore mund të vendosë një numër telefoni, ku qytetarët mund të telefonojnë për të marrë informacion më të shpejtë në lidhje me kompostimin, procesin si zhvillohet, aktorët që mund të përfshihen etj. Ky mund të quhet si **"Telefoni i mbetjeve" ose "Numri i gjelbërt për mbetjet"**;
- vii) Në ambjentet e njësive vendore apo edhe në institucionet shtetërore ku do të aplikohen skemat e kompostimit mund të vendoset një kuti e Ankesave/ Sugjerimeve për qytetarët;
- viii) Në stendën kryesore të njësive vendore në fillim të çdo jave ndërgjegjësimi mund të vendoset informacioni në lidhje me aktivitet që do të zhvillohen gjatë gjithë javës, ku mund të përfshihen edhe hartat, të cilat tregojnë më qartë vendodhjen e aktivitetëve etj.

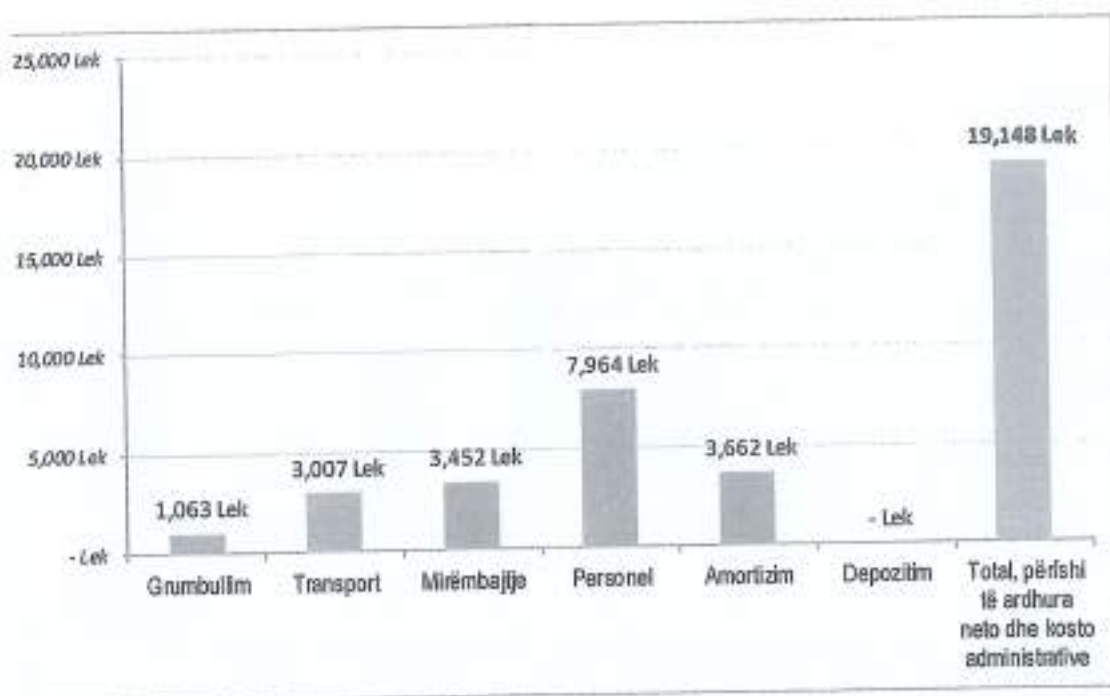
HAPI 4

Planifikimi i detajeve të tjera të fushatës ndërgjegjëse në shkollë:

- i) Në ambjentet e shkollës mund të vendosen **postera promovues**, të cilët promovojnë fillimin e kësaj iniciative, shpjegojnë procesin e kompostimit që do të zhvillojnë nxënësit në shkollë (nëse në ambjentet e shkollës ka një zonë ushqimi është mirë që ato të vendosen edhe në këto ambiente posterat shpjegues). Punonjësit e zonës së ushqimit duhet të jenë të informuar në lidhje me ndarjen e mbetjeve ushqimore që do të shkojnë për kompostim;
- ii) **Ideimi i konkurseve të vogla**, ku nxënësit që ndajnë ashtu siç duhet mbetjet për kompost vlerësohen nga shkolla/promovohen për të udhëhequr procesin për një afat të caktuar deri në zhvillimin e konkursit tjetër;
- iii) Vetë nxënësit në bashkëpunim me stafin pedagogjik që ndjek procesin e kompostimit mund të ndërtojnë **një stendë**, ku të paraqesin çdo javë rezultatet në lidhje me sasinë e mbetjeve që gjenerojnë dhe sasinë e mbetjeve që kompostojnë;
- iv) Në kontenerët që do të hidhet komposti duhet të vendosen **letra që specifikojnë se çfarë konkretisht do të kompostohet**;
- v) **Hartimi i një plani trajnimi për nxënësit, stafin pedagogjik dhe prindërit**, të cilët janë të interesuar të kontribojnë në këtë proces, i cili mund të shtrihet gjatë gjithë vitit i ndarë në dy pjesë: Gjatë semestrit të parë zhvillimi i seancave të trajnimit për nxënësit 1 herë në 2 javë dhe gjatë semestrit të dytë angazhimi i nxënësve që 1 herë në muaj të zhvillojnë ditë të veçanta në qytet për promovimin e kompostimit;
- vi) **1 herë në muaj mund të zhvillohen vizita në terren nga nxënësit e shkollave pranë fermave të mëdha**, ku ata mund të kërkojnë që fermerët të sjellin një pjesë të lëndës së tyre organike për ta kompostuar në ambjentet e shkollave. Gjithashtu nëse në këto ferma kryhet procesi i kompostimit, nxënësit mund të mësojnë më shumë dhe t'i zbatojnë në stendën e tyre të kompostimit në shkollë.

Zona e shërbimit | Zona 2

Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit] 3,667,113.22

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

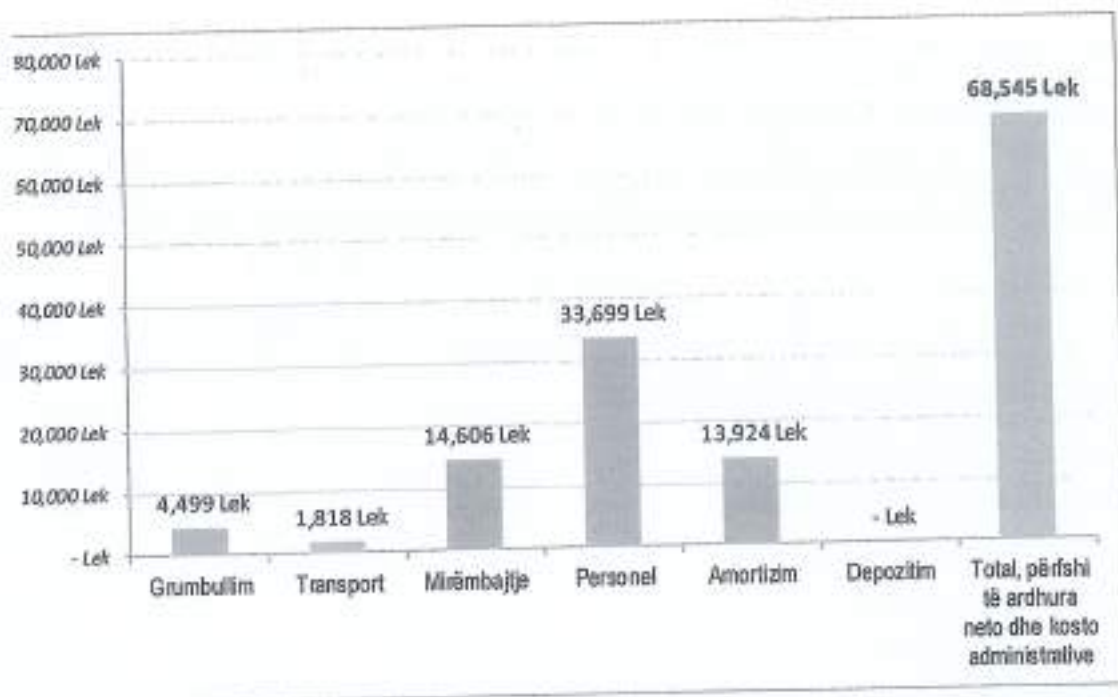
Grumbullim	116 Lek	0.92 €
Transport	329 Lek	2.61 €
Mirëmbajtje	378 Lek	3.00 €
Personel	872 Lek	6.92 €
Amortizim	401 Lek	3.18 €
Depozitim	- Lek	€ -
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	2,097 Lek	16.64 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	1,063 Lek	8.44 €
Transport	3,007 Lek	23.86 €
Mirëmbajtje	3,452 Lek	27.39 €
Personel	7,964 Lek	63.21 €
Amortizim	3,662 Lek	29.07 €
Depozitim	- Lek	€ -
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	19,148 Lek	151.97 €

Zona e shërbimit | Zona 4

Kostot totale të menaxhimit (LEK/vit) **3,102,341.76**

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

Grumbullim	328 Lek	2.61 €
Transport	133 Lek	1.05 €
Mirëmbajtje	1,066 Lek	8.46 €
Personel	2,460 Lek	19.52 €
Amortizim	1,016 Lek	8.07 €
Depozitim	- Lek	€ -
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	5,004 Lek	39.71 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

Grumbullim	4,499 Lek	35.70 €
Transport	1,818 Lek	14.43 €
Mirëmbajtje	14,606 Lek	115.92 €
Personel	33,699 Lek	267.45 €
Amortizim	13,924 Lek	110.51 €
Depozitim	- Lek	€ -
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto	68,545 Lek	544.01 €

Tabela 16 Kosto e shërbimit për Zonën 2 Skenari I
(Burim: Punimi nga autori)

Zona 2	Kosto e Skenarit I 12 muajë ILFKM
Njësitë e Zonës 2 (Ballo-Firmu-Blerim)	
Nën kosto e mirëmbajtjes së mjeteve (Sigurimi i llogarit, Vërtetimi, Goma, Nivëlbashkë mekanike, Përkim)	553,000
Nën kosto për grumbullimin dhe transport	287,752
Nën kosto e personelit (3 shufërë+6 punonjës)	1,349,760
Kostot e llogarit (Përkim + Vërtetimi + Transport + Sigurimi + Goma + Nivëlbashkë mekanike)	4,247,711
Kosto e llogarit për punonjësit (Përkim)	1,117,175
Kosto e llogarit për punonjësit (Vërtetimi)	297,112
Kosto e llogarit për punonjësit (Transport)	31,252
Kosto e llogarit për punonjësit (Sigurimi)	31,252
Kosto e llogarit për punonjësit (Goma)	31,252
Kosto e llogarit për punonjësit (Nivëlbashkë mekanike)	31,252
Kosto e llogarit për punonjësit (Përkim)	111,600
KOSTO TOTALE OPERACIONALE	3,283,692
KOSTO Tabela Investimi	3,896,615

Tabela 17 Kosto e shërbimit për Zonën 3 Skenari I
(Burim: Punimi nga autori)

Në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje e kostove për Skenarin I:

Niveli i kostonë - SKENARI I	KOSTO (LEK)10			
	Fushë - Arëz	Qafë-Matë + Iballë	Blerim + Fletëz	DASHKUA TOTAL
Nën Kosto Totale (Grumbullim, Transport, Personel, Mirëmbajtje)	3,220,240	3,543,740	2,217,545	9,081,525
Nën kosto e shërbimit në llogarit	283,376	85,755	71,146	440,277
Nën kosto të kësaj amortizimit	710,377	620,882	568,492	1,900,751
Nën kosto administrative për grumbullimin dhe transportin (fletëz dhe sigurim)	453,520	399,477	356,838	1,210,835
Kosto Administrative (7%) dhe Fletëz nga të rrahurat (4%)	164,941	144,408	125,427	434,776
KOSTO TOTALE OPERACIONALE - A	4,742,052	4,627,016	3,283,692	12,652,760
KOSTO TOTALE INVESTIMIT - B	4,755,447	4,127,953	3,286,615	12,170,015
Kosto A+B	9,497,500	8,754,969	6,570,307	24,822,776

Tabela 18 Përmbledhje e kostove të Skenarit I
(Burim: Punimi nga autori)

Bashkia Fushë-Arrëz është angazhuar në përditësimin e dalërbazës së klientëve (konsumatorët familjarë dhe biznesë) për të përmirësuar planifikimin e tarifave vendore, ju vetëm tarifave të pastrimit, për të kuptuar më mirë potencialin fiskal të saj për të përballuar koston e shërbimit. Ky proces,

specifikisht kërkon një iniciativë jo vetëm nga qendra e Bashkisë Fushë-Arrëz, por nga të gjithë administratorët e NJA për të regjistruar të gjithë klientët në databazën e bashkisë.

Nga analiza që kemi zhvilluar në lidhje me politikën fiskale që duhet të ndjekë bashkia për të përballuar rritjen e kostos me 43%, nga dërgimi i mbetjeve në landfillin e Bushatit, në tabelën më poshtë kemi parashikuar potenciaisht nivelin e mundshëm të të ardhurave nga tarifa ekzistuese dhe sa duhe të shkojë kjo tarifë për të përballuar rritjen e kostos për kategorinë familjeve dhe bizneseve. Si përqindje të barrës fiskale, kemi përcaktuar që familjet zënë 55% të barrës fiskale për mbulimin e kostos operative, biznesi i vogël 20% dhe biznesi i madh 25%.

Shërbime me pakicë e shumicë	8,500	50	325,000		42.7%	9,533	15,000	750,000	tarifat
Prodhim	4,800	7	33,000		6.0%	9,533	12,000	84,000	
Shërbime	6,500	50	325,000		42.7%	9,533	15,000	750,000	
Ambulant	1,500	10	15,000		8.0%	9,533	6,000	90,000	
Total		117	693,000	5%	1,115,345			1,644,000	13%

Tabela 21 Planifikimi i të ardhurave dhe nivellit të tarifave nga mija e kostos aktuale për në skenarin I

(Burimi: Punuar nga Autori)

Sik mund ta shohim nga tabela, në kushte e nivellit aktual të tarifave të pastimit, nëse ajo do të grumbullohet 100% nga të gjithë klientët në sistemin e bashkisë, të cilët kanë detyrimin për pagesën e tarifës, familjet do të mbulonin 15% të kostos operative për skenarin I, BV 7% dhe BM 5%. Në total kosto e bashkisë do të mbulohej me 27% dhe ajo do të duhej të sunvenciononte një shumë prej vetëm 2,327.891 lekë vit. Në kushtet kur niveli i grumbullimit të tarifës nga familjet është shumë i ulët, nëse bashkia do të fillonte me një fushatë komunikimi dhe ndërgjegjësimi për mijen e nivelit të grumbullimit të tarifës nga komuniteti, performanca e saj fiskale dhe financiare do të përmirësohej mjaftueshëm. Ndërkohë nëse në sistem do të përfshiheshin edhe familjet e njësisë administrative, të cilat do të hyjnë në sistem kjo performancë do të jetë akoma më e mirë.

Për të përballuar këtë mijë të koston, në tabelë janë propozuar edhe niveli i tarifave të reja, të cilat bashkia duhet t'i marrë në konsideratë gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit për të parë mundësinë e mijës graduale të tyre, për të bërë të mundur mbulimin e koston së re e cila pritet të rritet me 43% nga ajo ekzistuesja.

Në sajë të propozimit të tarifave të reja, duke marrë në konsideratë edhe fuqinë paguese të konsumatorëve, nga zbatimi i skenarit I, që do të sjellë një mijë të koston me 43%, nëse ato do të mbledheshin 100% tarifat nga të gjitha kategoritë e konsumatorëve, mbullimi i koston nga tarifat do të shkonte në masën 68.8%.

Nisur nga analiza më lart, në tabelën më poshtë kemi parashikuar se sa përqind e koston operative do të mbulohej nga familjet, në sajë të një mijë prej 1% çdo vit të numrit të familjeve, ku tarifa e pastimit do të pësojë mijen e propozuar deri në vitin e pestë të planit për të mbuluar gradualisht përqindjen e mijës së koston operative nga zbatimi i skenarit I. Si fillim janë marrë si referencë nivelet e grumbullimit të të ardhurave të raportuara nga bashkia për vitin 2019-2020, ku vit pas viti është propozuar një mijë me 5% e nivelit të grumbullimit të të ardhurave dhe një mijë me 10% e koston së shërbimit vit pas viti.

Në rastin e biznesave ato janë marrë të përmbledhura në dy tabela (biznesi i madh dhe biznesi i vogël) në ndryshim nga familjet, ku ato janë marrë më vetë për secilin zonë të mbetjeve.

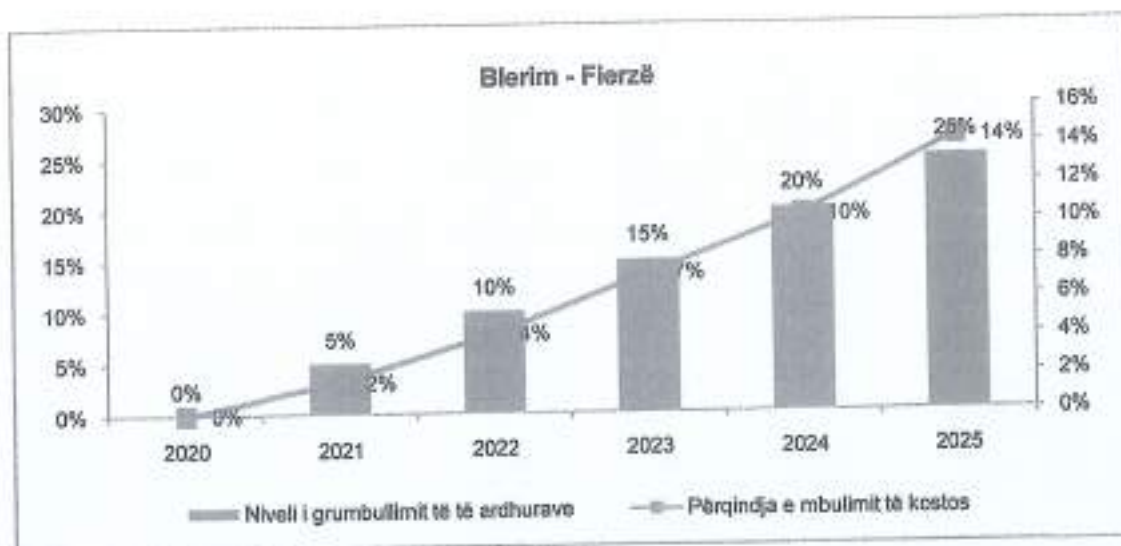

Figura 19 Niveli i të ardhurave nga familjet kundrejt mbulimit të kostos – NJA Blerim - Fierzë
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund ta shohim si nga tabela ashtu edhe nga grafikët, niveli i grumbullimit të të ardhurave nga tarifa e pastrimit nga familjet në dy njësitë në të cilat ofrohet shërbimi ka qënë në nivele 30-50%, ndërsa në njësitë e tjera të cilat nuk marrin shërbim, ky nivel ka qënë pothuajse zero.

Në parashikimin e bërë për 5 vjeçarin e zbatimit të planit, është parashikuar një rritje 5% çdo vit për secilën njësi të nivelit të grumbullimit të tarifës nga familjet dhe 10% të kostos operative çdo vit, duke marrë parasysh edhe nivelin e informimit të qytetarëve.

Në fund të 5 vjeçarit parashikohet që NJA Fushë-Arrëz të ketë performancën më të mirë duke arritur nivele të grumbullimit të tarifës deri në 75% dhe nivelin e mbulimit të kostos deri në 22%, e ndjekur më pas nga NJA Qafë Mali me nivel të grumbullimit të tarifës me 55% dhe nivel të mbulimit të kostos nga tarifat e familjeve me 26%. Njësitë e tjera, të cilat do të fillojnë rishtazi të marrin shërbimin, parashikohet të kenë një performancë më të ulët se dy të tjerat.

Ndërkohë përsa i takon planifikimit të të ardhurave për bizneset e vogla dhe të mëdha, është parashikuar niveli i grumbullimit të të ardhurave dhe mbulimi i kostos gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, duke marrë në konsideratë rritjen e kostos dhe rjedhimisht rritjen e tarifës nga zbatimi i Skenarit I. Në tabelën më poshtë paraqitet planifikimi i të ardhurave, kostove operative dhe mbulimi i kostos, ku potencialisht merret një rritje e numrit të bizneseve me 1% në vit:

Tarifa e biznesit të madh nga kosto operative e shërbimit		2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.1	Nr. i bizneseve të mëdha	23	23	23	24	24	24
a.	Llogja faji, bingo, koto	1	1	1	1	1	1
b.	Njësi Shërbimi (Bankat, Agjensi Këmrimi Valute, Agjensi Turistike, Depozitë/Financat e Kompanive Celulare dhe abo-telekom, posta shqiptare etj.)	5	5	5	5	5	5
c.	Punime duralumin, metalesh, druri, dhe biznesi madh	2	2	2	2	2	2
d.	Prodhime ushqimore, buke, embelsira, mish, peshku, bulmet	5	5	5	5	5	5

Tabela 23 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga BV dhe BM për Skenarin I
[Burimi: Punuar nga Autori]

Nga tabela për planifikimin e të ardhurave dhe mbulimin e kostos nga bizneset shohim se ato relativisht performojnë mjaft mirë, duke e tejkaluar edhe mbulimin e kostos të skenarit të ri. Në tabelën më poshtë bëhet një përmbledhje e të ardhurave të grumbulluara dhe përqindja e mbulimit të kostos nga të gjithë konsumatorët e bashkisë përgjatë 5 viteve të zbatimit të planit:

Performanca e grumbullimit të tarifës - Skenari I		2025	2026	2027	2028	2029	2030
I	Të ardhurat e grumbulluara në total nga familjet e bashkisë	550,560	837,916	1,294,017	1,842,795	2,348,737	3,070,255
II	Pjesa e kostos operative për familjet në total për Bashkinë	9,246,927	10,633,965	11,558,659	12,483,352	13,405,044	14,332,737
III	Përqindja e mbulimit të kostos nga familjet për të gjithë Bashkinë	6%	8%	11%	15%	18%	21%
IV	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM	620,900	798,743	999,898	1,269,846	1,569,711	1,881,308
V	Pjesa e kostos operative për BM në total për Bashkinë	4,008,767	4,610,081	5,010,958	5,411,835	5,812,711	6,213,588
VI	Përqindja e mbulimit të kostos nga BM për të gjithë Bashkinë	15%	16%	20%	23%	27%	30%
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BV	489,020	618,878	782,219	948,444	1,240,920	1,727,861
VIII	Pjesa e kostos operative për BV në total për Bashkinë	3,207,013	3,686,065	4,008,767	4,329,458	4,650,169	4,970,870
IX	Përqindja e mbulimit të kostos nga BV për të gjithë Bashkinë	15%	17%	19%	22%	27%	35%
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia	1,660,470	2,213,536	3,086,934	4,061,086	5,158,368	6,684,424
VIII	Kosto Operative e Bashkisë	15,462,707	18,932,113	20,578,384	22,224,654	23,670,925	25,517,196
IX	Përqindja e mbulimit të kostos për të gjithë Bashkinë	10%	12%	15%	18%	22%	26%

Tabela 24 Të ardhurat dhe mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit
[Burimi: Punuar nga Autori]

Nga tabela shohim se Bashkia Fushë -Arrëz gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit, sipas parashikimeve për rritjen e nivelit të grumbullimit të tarifës së pastrimit me 5% çdo vit dhe rritjen e kostos operative me 10% çdo vit, do të arrijë të mbulojë koston e shërbimit deri në masën 26%, nëse të gjithë konsumatorët do të jenë të gatshëm të paguajnë tarifën e pastrimit. Këto shifra mund të jenë më të larta, nëse bashkia ka ambicie dhe përkushtim për të vendosur objektiva më të larta nivelin e grumbullimit të tarifës, në mënyrë të tillë që të ardhurat e grumbulluara të mbulojnë deri në 100% të kostos së shërbimit, ose të bëjë rishikimin e nivelit aktual të tarifave, për të synuar mbulimin e plotë të kostos së shërbimit.